§ 17
Handlingsplan för åldersvänlig stad
KS 2025/524

Beslut
1. Handlingsplan för en åldersvänlig stad godkänns enligt bilaga 1 till utlåtandet.
2. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del anta, samt även ge samtliga bolagsstyrelser inom koncernen i uppdrag att anta, Handlingsplan för en åldersvänlig stad enligt bilaga 1 till utlåtandet.

Reservationer
Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet
Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Handlingsplan för åldersvänlig stad.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut
Felix Finnveden (S) och borgarrådet Boucher (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Anette Hellström (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen som i första hand innebär återremiss, i andra hand avslag.

Isabel Smedberg-Palmqvist (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Kristin Jacobsson (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Mikael Valier Furtenbach (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden prövar förslaget om återremiss mot att ärendet ska avgöras idag och finner att kommunfullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras idag.

Ordföranden ställer därefter förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Signerat av

Protokollet har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Olle Burell	2026-05-11
Cecilia Brinck	2026-05-11
Sara Stenudd	2026-05-11
Karin Jöback	2026-05-11

Stockholms stad

Handlingsplan för en åldersvänlig stad

Dokumenttyp: Handlingsplan
Beslutad av: Skriv här
Beslutad: Skriv datum för när beslutet togs här
Diarienummer: KS 2025/524
Dokumentansvarig: Stadsledningskontoret

Innehåll

Inledning 4
Andra styrdokument 5
Bakgrund 6
Ålderism 6
Ansvarsfördelning 7
Styrning och uppföljning 8
Fem utvecklingsområden 9
1. Delaktighet och inflytande 9
2. Samverkan och partnerskap 10
3. Social inkludering 12
4. Bostäder och stadsmiljö 14
5. Kommunikation och information 18

Inledning

Stockholms stad ska vara en åldersvänlig stad som säkerställer att äldre personer åtnjuter samma mänskliga rättigheter som andra grupper i samhället. För att uppnå detta måste äldre invånare erbjudas möjligheter att delta i samhällslivet, vara delaktiga i beslut som påverkar deras liv och få tillgång till nödvändiga tjänster och omsorg. Eftersom de äldre är en heterogen grupp med varierande behov, resurser och förutsättningar såväl i hälsa, ekonomisk situation, kulturell bakgrund, utbildningsnivå som i livsstil, behöver staden vara väl förtrogen målgruppens olikheter.

Ett åldersvänligt samhälle är inkluderande, tillgängligt och skapar förutsättningar för att människor mår bra och känner sig trygga. Det bidrar även till ett hälsosamt åldrande, där äldre personer ges möjlighet att bibehålla fysisk, psykisk och social hälsa, känna delaktighet och ha inflytande över sina liv. I enlighet med Världshälsoorganisationens globala initiativ "Decade of Healthy Ageing" (2021–2030) främjar en åldersvänlig stad rättvisa möjligheter till god hälsa, meningsfullhet och trygghet för äldre personer – hela livet. Genom att undanröja hinder och motverka diskriminering på grund av ålder skapas förutsättningar för ett samhälle där äldre kan leva ett värdigt och aktivt liv i gemenskap med andra hela livet.

Som grundare och fullvärdig medlem av det europeiska nätverket *Age-friendly cities and communities* har Stockholms stad åtagit sig att arbeta för att uppnå en åldersvänlig stad. Åtagandet omfattar att:

- lyssna på den åldrande befolkningens behov,
- samarbeta med äldre människor och över sektorsgränserna för att skapa åldersvänliga fysiska och sociala miljöer,
- bedöma och bevaka stadens åldersvänlighet,
- dela med sig av erfarenheter, prestationer och lärdomar till andra städer och samhällen.

Stockholms stad har även åtagit sig att följa den modell som Världshälsoorganisationen (WHO) har utvecklat där ett antal områden har pekats ut som särskilt betydelsefulla för att vara en åldersvänlig stad. Handlingsplanen innehåller fem utvecklingsområden som utgår från WHO:s modell och som har anpassats till stadens förutsättningar. Dessa är:

- Delaktighet och inflytande
- Samverkan och partnerskap
- Social inkludering
- Bostäder och stadsmiljö
- Kommunikation och information

Till varje utvecklingsområde hör ett antal mål. Målen beskriver den långsiktiga förändring som eftersträvas. Målen avser att skapa en tydlig, gemensam riktning och samtidigt en flexibilitet för nämnder och bolag att utifrån sina verksamhetsområden ta fram aktiviteter för att uppnå målen. En och samma aktivitet kan bidra till uppfyllelsen av flera mål. För inspiration har WHO en global digital databas över åldersvänliga städer och praktiska exempel på aktiviteter. Nämnderna och bolag kan avgöra i vilken ordning de tar sig an de mål som berör deras verksamheter.

I samband med beslut om den förra handlingsplanen beslutades även att en revidering av planen skulle genomföras. Under 2024 fick Äldrecentrum i uppdrag att genomföra en utvärdering av implementeringen av handlingsplanen. Utvärderingen har tillsammans med workshops med representanter för stadsdelsnämndernas pensionärsråd, kommunstyrelsens pensionärsråd, samtal med andra kommuner samt enkätutskick till styrgruppen utgjort grund för revideringen av handlingsplanen som presenteras i föreliggande dokument. Styrgruppen utgörs av förvaltnings- och bolagschefer från olika stadsdelsförvaltningar, fackförvaltningar, bolag, äldreombudsmannen och representanter från stadsledningskontoret.

Andra styrdokument

Det finns flera styrdokument som tangerar handlingsplanen för en åldersvänlig stad. Stockholms stads kvalitetsprogram beskriver hur staden ska arbeta med ökad kvalitet i verksamheterna; i implementeringen av detta bör arbetet med en åldersvänlig stad vara en del. Det medför att handlingsplanen avgränsas i relation till andra handlingsplaner och program som också bidrar till att uppfylla målen om en åldersvänlig stad. Flera av dessa handlingsplaner är kopplade till *Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna* (MR-programmet) som har stor betydelse för arbetet för en åldersvänlig stad då äldre personer också kan utsättas för rasism, kan tillhöra de nationella minoriteterna samt kan identifiera sig som kvinnor eller män. Exempel på handlingsplaner

och styrdokument som bidrar till att uppfylla målen om en åldersvänlig stad är:

- Översiktsplan för Stockholms stad,
- Stockholms stads handlingsplan för bostadsförsörjning,
- Äldreboendeplan,
- Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning,
- Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation,
- Stockholms stads program för att motverka hemlöshet

Bakgrund

2017 tog Äldrenämnden fram *Strategi för en äldrevänlig stad, underlag till program* i vilken bland annat kommunstyrelsens pensionärsråd och stadsdelsnämndernas pensionärsråd var delaktiga. Äldrecentrum genomförde en baslinjemätning som reflekterade äldre personers synpunkter på hur staden kan bli mer åldersvänlig. Strategin och baslinjemätningen utgjorde underlag till framtagande av handlingsplanen 2021–2024 som nu reviderats.

I december 2024 beslutade kommunfullmäktige om Stockholms stads program för mänskliga rättigheter. Målet med programmet är att Stockholms stad är en öppen, jämlik och jämställd stad, fri från alla former av diskriminering och rasism. Stockholms stads arbete mot ålderism integreras i det övergripande programmet för mänskliga rättigheter, som betonar att alla invånare, oavsett ålder, har rätt att tillgodogöra sig sina grundläggande rättigheter och att staden aktivt arbetar mot diskriminering och ojämlikhet, något som tydligt kopplas till ålderismens effekter på äldres rättigheter.

Ålderism

Ålderism, diskriminering baserad på ålder, är ett utbrett och strukturellt problem både globalt och lokalt i Stockholms stad. WHO:s rapport om ålderism framhåller att denna form av diskriminering allvarligt begränsar äldre personers möjlighet att delta i arbetslivet, samhället och att få tillgång till nödvändiga tjänster.

Ett aktivt förhållningssätt som motverkar ålderism**,** är ett viktigt perspektiv och utgångspunkt i arbetet med en åldersvänlig stad. WHO menar att ålderism är ett hinder som påverkar hälsosamt

åldrande.[1] Med ålderism avses fördomar eller stereotypa föreställningar för en människas ålder. Stereotypa föreställningar av äldre kan komma till uttryck i överdrivet negativa bilder med betoning på den skröpliga ålderdomen, eller överdrivet positiva, det synnerligen aktiva åldrandet.

WHO betonar att ålderism motverkas om det finns ett erkännande för och ett arbete som möter den stora variationen av levnadsvillkor och erfarenheter som äldre har. Ett sådant arbete behöver också aktivt identifiera missförhållanden eller hinder som i synnerhet påverkar äldres levnadsförhållanden. Arbetet behöver ta sin utgångspunkt i att olikheter är det gemensamma för äldre och att spännvidden inom gruppen äldre är betydande. Äldre personer med sin kompetens och erfarenhet är också en värdefull resurs i arbetslivet.

Ansvarsfördelning

Alla nämnder och bolag har ansvar för att säkerställa de mänskliga rättigheterna i sina verksamheter och arbetet ska vara systematiskt och sammanhållet. MR-programmet ger vägledning i arbetet.

De mänskliga rättigheterna är odelbara och ingen rättighet är viktigare än någon annan. Samtidigt är det viktigt att synliggöra och arbeta utifrån kunskapen om att individer och grupper har olika levnadsvillkor och möjligheter. Handlingsplan för en åldersvänlig stad fokuserar på att bidra till att stadens verksamheter har en gemensam målbild om att alla människor i Stockholms stad har goda möjligheter att vidhålla en god hälsa och tillgänglighet till samhället, känna välbefinnande samt möjlighet att bidra till samhället.

Handlingsplanen är stadsövergripande och berör samtliga nämnder och bolag. Arbetet med en åldersvänlig stad är således tvärsektoriellt och låter sig inte sorteras in i någon enskild nämnds eller bolags verksamhet. Det innebär att samtliga nämnder och bolag ska identifiera hur de når måluppfyllelse och hur de kan samverka internt och externt i syfte att nå målsättningen om att i dag och framöver vara en åldersvänlig stad. Löpande i handlingsplanen identifieras nämnder och bolag, som har en särskild roll i förhållande till aktuellt utvecklingsområde.

[1] https://www.who.int/ageing/ageism/campaign/en/

Styrning och uppföljning

Stockholms stads arbete för en åldersvänlig stad är integrerat i stadens ordinarie styr- och ledningsmodell. Stadens övergripande mål formuleras i kommunfullmäktiges budget tillsammans med beslutade styrdokument.

Nämnder och bolag ska i verksamhetsplaneringen beskriva hur de arbetar och avser att bidra till att staden når målsättningarna som anges i handlingsplanen för en åldersvänlig stad.

Kommunstyrelsen ansvarar för att följa upp handlingsplanen. Kommunstyrelsens äldreombudsman ska i linje med den instruktion som kommunfullmäktige beslutat om, vara ett stöd för nämndernas och bolagens möjlighet att arbeta i enlighet med denna plan. Genom dialog med nämnder, bolag, pensionärsråd och civilsamhället informerar och inspirerar äldreombudsmannen att arbeta utifrån WHO:s ramverk för åldersvänliga städer och samhällen samt utifrån stadens strategi. Äldreombudsmannens rapport, som vartannat år ska lämnas in till kommunfullmäktige, är en viktig del av uppföljningen av utvecklingsarbetet.[2]

[2] Instruktion för Stockholms stads äldreombudsman, kommunal författningssamling 2016:3.

Fem utvecklingsområden

Handlingsplan för en åldersvänlig stad omfattar fem utvecklingsområden som stadens nämnder och bolag ska arbeta med för att nå måluppfyllelse. Samtliga områden tar sikte på målen i stadens budget och vad som krävs för att förverkliga dem. Varje område inleds med en ingress som beskriver de önskade effekterna för stadens utvecklingsarbete.

1. Delaktighet och inflytande

Stockholms stad bedriver ett aktivt arbete som främjar delaktighet och inflytande. Äldre är delaktiga och har inflytande i hur utvecklingsarbetet stärks och utvecklas.

Att skapa delaktighet och inflytande är grundläggande för att Stockholm ska vara en åldersvänlig stad. Genom främjande av äldres delaktighet och inflytande kan ålderism motverkas. En åldersvänlig stad säkerställer att äldre personer åtnjuter samma mänskliga rättigheter som andra grupper i samhället. Det finns många frågor som kontinuerligt behöver utvecklas i samverkan med äldre där flera lyfts i denna handlingsplan.

I staden finns flera sammanhang för att låta äldres synpunkter och erfarenheter ha betydelse för stadens arbete med att stärka och utveckla möjligheten att vara en åldersvänlig stad. Kommunstyrelsens pensionärsråd och funktionshindersråd, likaså stadsdelsnämndernas pensionärsråd och funktionshindersråd samt facknämndernas funktionshindersråd är redan etablerade fora.

Råden bör involveras i nämndernas och bolagens utvecklingsarbete genom exempelvis tematiska dialoger som kan kopplas till genomförandet av handlingsplanen. En sådan dialog kan med fördel knyta an till det lokala utvecklingsarbete som varje stadsdelsnämndsområde bedriver.

Pensionärsråden är värdefulla kanaler, men det utesluter inte att andra former för delaktighet och inflytande kan behöva tillämpas. Enkäter, medborgardialoger, trygghetsvandringar, öppna mötesplatser och fokusgrupper är exempel på andra former och forum för att öka delaktighet och inflytande i nämndernas och bolagens utvecklingsarbete.

Råden, precis som medborgarpanelen, är självvalda och på så sätt inte representativa för hur samhället ser ut utifrån att även äldre

invånare är en heterogen grupp. Det är därför viktigt att nämnder och bolag arbetar för att fånga en mångfald av åsikter.

För att förbättra dialogen mellan äldre och staden är det viktigt att skapa fler möjligheter för äldre att framföra sina synpunkter och tillvara ta dessa. En årlig medborgardialog, både digital och fysisk, kan fungera som ett forum där äldre kan bidra med förslag och feedback om hur stadens information och kommunikation kan utvecklas. Dessutom kan referensgrupper skapas där äldre ges möjlighet att testa och ge synpunkter på digitala tjänster innan de lanseras. För att bredda dialogen och nå ut till fler äldre kan staden också samarbeta med frivilligorganisationer och föreningar, som ofta har nära kontakt med äldre och kan fungera som en brygga mellan staden och invånarna.

- Nämnder och bolag utvecklar ett åldersvänligt arbetssätt som säkerställer att olika kunskaper och erfarenheter från stadens äldre invånare tillvaratas och vägleder utvecklingsarbetet.

2. Samverkan och partnerskap

En åldersvänlig stad byggs genom samverkan mellan stadens verksamheter, civilsamhälle, akademi, Region Stockholm och näringsliv. Genom att arbeta över sektorsgränser skapas bättre möjligheter att möta äldres behov och utveckla hållbara lösningar för trygghet, delaktighet och livskvalitet.

För att nå framgång i arbetet krävs en samordnad och sektorsövergripande ansats. Samverkan mellan stadens förvaltningar, bostadsbolag och regionala aktörer stärker helhetsperspektivet i arbetet för en åldersvänlig stad. Ett tätare samarbete mellan äldreomsorgen, fastighetssektorn och kultur- och fritidsverksamheter kan exempelvis bidra till fler anpassade bostäder, tryggare stadsmiljöer och ett mer tillgängligt utbud av aktiviteter.

Flera förvaltningar har redan etablerat framgångsrik samverkan. Stadsdelsnämndernas ordnar exempelvis särskilda seniordagar där bland annat även äldrenämnden, kulturnämnden, idrottsnämnden och ideella föreningar medverkar. Genom att inspireras av befintliga samarbeten och dra lärdom av goda exempel kan stadens förvaltningar och bolag utveckla sitt arbete och undvika att ”uppfinna hjulet på nytt”. Samverkan mellan verksamheter

möjliggör synergieffekter och skapar bättre förutsättningar för en effektiv och hållbar utveckling av stadens åldersvänliga insatser.

Fackförvaltningar kan även fungera som samlande krafter genom att driva nätverk där representanter från andra förvaltningar och bolag kan utbyta erfarenheter och sprida goda exempel. Dessa nätverk är viktiga verktyg för att säkerställa att kunskap och innovationer inom bland annat åldersvänlig stadsutveckling förankras och implementeras på bred front.

Samverkan med civilsamhället sker både genom formella avtal, såsom idéburet offentligt partnerskap (IOP), och genom mer flexibla samarbeten kring gemensamma sakfrågor. Även stadens regelbundna samråd med de fem nationella minoriteterna utgör underlag för stadens arbete för nationella minoriteters rättigheter. Föreningar, religiösa samfund och intresseorganisationer är viktiga aktörer för att nå ut till äldre och skapa sociala sammanhang, digitalt stöd och frivilliginsatser. Genom gemensamma initiativ kan staden och civilsamhället arbeta för att motverka social isolering, öka delaktighet och stärka äldres inflytande i lokalsamhället.

Akademi och forskningsinstitut bidrar med kunskap och innovationer som kan omsättas i praktiken. Genom samarbete kan exempelvis insatser för fallprevention, digital inkludering och klimatanpassning utvecklas och implementeras med stöd av aktuell forskning.

Genom huvudöverenskommelsen, HÖK, mellan kommunerna och regionen samt den länsövergripande handlingsplanen för god och nära vård och omsorg i Stockholms län finns en gemensam målbild och flera planerade aktiviteter för ett stärkt samarbete med Region Stockholm. Samarbetsstrukturerna ska utgå från den äldres situation och inkludera alla eventuella vårdgivare runt den äldre, exempelvis vårdcentral, psykiatri, äldreomsorg och rehabilitering. Region Stockholm har även en viktig roll i sitt ansvar över kollektivtrafiken som är en central faktor för en inkluderande stadsplanering, stadens tillgänglighet och möjlighet till mobilitet.

Förutom samverkan mellan stadens nämnder och bolag har även näringslivet och privata aktörer en viktig roll i att utveckla bostäder, mobilitet och digitala tjänster som stärker äldres självständighet. Genom dialog och samverkan kan nya lösningar skapas, exempelvis genom samarbete med fastighetsägare för att öka tillgången till anpassade boenden eller genom teknikföretag som utvecklar digitala verktyg för kommunikation och social samvaro.

Arbetet med en åldersvänlig stad präglas av att staden är en aktiv part inom nordens nätverk för åldersvänliga städer och samhällen. Stockholm deltar aktivt i internationella nätverk som WHO:s åldersvänliga städer och Nordens välfärdscenter, där erfarenhetsutbyte bidrar till att utveckla stadens arbete. Genom att ta del av andra städers lösningar kan Stockholm inspireras av goda exempel och innovativa åtgärder.

- Nämnders och bolags arbete för en åldersvänlig stad utmärks av intern och extern samverkan och partnerskap.
- Äldrenämnden arbetar aktivt och samordnande för nätverksbyggande mellan olika aktörer.

3. Social inkludering

Stockholms stad arbetar aktivt med att främja social gemenskap och inkludering med fokus på allas lika möjligheter. Ett hälsosamt och värdigt åldrande innefattar att staden utvecklar seniorers möjlighet att bibehålla och stärka fysisk, social och psykisk hälsa. Stadens arbete ska bidra till att seniorer har goda förutsättningar att åtnjuta ett självständigt liv med god livskvalitet.

Social inkludering är en central del av ett åldersvänligt samhälle där alla äldre ska ha möjlighet att delta i sociala sammanhang, känna sig delaktiga i samhället och ha tillgång till stöd vid behov. Ensamhet och social isolering kan ha negativa effekter på hälsan och livskvaliteten, medan meningsfulla relationer och aktiviteter bidrar till ökad livslust och välbefinnande.

Goda förutsättningar för deltagande i aktiviteter

Flera av stadens verksamheter fyller en viktig funktion för stadens möjligheter att vara en åldersvänlig stad. Mötesplatser så som bibliotek, gym och idrottsanläggning, simhallar, gemenskapslokaler och träffpunkter är betydelsefulla för äldres möjligheter att upprätthålla sociala relationer och hälsosamt åldrande.

Digitala lösningar och forum kan vara ett viktigt komplement till de fysiska verksamheterna men det får inte ersätta fysiska möten.

Att arbeta med att motverka det digitala utanförskapet är betydelsefull för möjligheten att vara en åldersvänlig stad. Det kan vara särskilt fördelaktigt för de som är mindre mobila att kunna sköta sin ekonomi, få tillgång till underhållning, sociala relationer

och nödvändig samhällsinformation. Detta gäller såväl äldre i ordinärt som särskilt boende.

- Stadsdelsnämnderna ska med stöd av äldrenämnden samverka med idrottsnämnden, kulturnämnden och socialnämnden för att identifiera relevanta aktiviteter för äldre med varierande behov och förutsättningar.
- Stadsdelsnämnderna ska med stöd av äldrenämnden samverka med bostadsbolagen och Micasa för att identifiera lämpliga lokaler som gynnar möjligheten att utveckla träffpunkter och aktiviteter för äldre.
- Utifrån lokala analyser ska stadsdelsnämnderna, idrottsnämnden, kulturnämnden och socialnämnden erbjuda fysiska och digitala aktiviteter som bidrar till ett jämställt deltagande som lockar såväl män som kvinnor.
- Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna se över vilka insatser som bidrar till att öka den digitala kompetensen och delaktigheten för äldre. Stadsdelsnämnderna ska erbjuda de äldre möjlighet att öka sin digitala kompetens och därmed delaktighet i det digitala samhället.

Stärkt hälsa och social inkludering

Att stärka social inkludering är något som spänner över samtliga nämnders och bolags ansvar. Stadsdelsnämndernas uppsökande och förebyggande verksamhet gentemot äldre har stor betydelse för möjligheten att bryta ofrivillig isolering, bland annat genom att informera om vilket stöd kommunen kan erbjuda. Öppna mötesplatser i form av träffpunkter för seniorer och aktivitetscenter har en viktig roll där äldres resurser, erfarenheter och kunskaper kan tas tillvara. Utbud och öppettider bör utformas i dialog med målgruppen.

I utvecklingsarbetet med att motverka isolering och ofrivillig ensamhet kan exempelvis möjligheten att erbjuda äldre att medverka som volontärer beaktas.

Att åldras kan medföra sociala och eller hälsomässiga förändringar och den psykiska hälsan kan därtill påverkas av förändringar i funktionsförmåga, förlust av anhöriga och vänner och ett minskat socialt nätverk. Social gemenskap och stöd, fysisk aktivitet, goda matvanor och en meningsfull vardag är viktiga faktorer för ett hälsosamt åldrande och kan förebygga psykisk ohälsa.

Grupper som löper större risk att drabbas av psykisk ohälsa är äldre kvinnor, ensamboende och ogifta äldre, äldre med låg

socioekonomisk position, äldre som bor i särskilt boende, äldre som är mer socialt isolerade och äldre med fysisk ohälsa och funktionsnedsättningar. Fler exempel på särskilt utsatta grupper är nationella minoriteter, hbtqi-personer och våldsutsatta.

Socialstyrelsens menar att det finns starka samband mellan depression, social isolering och ökad risk för suicid.[3] Staden behöver fortsätta samverka med andra aktörer, så som exempelvis Region Stockholm och civilsamhället, för att nå ut till och erbjuda stöd till äldre personer som har eller som riskerar att utveckla psykisk ohälsa.

- Samtliga berörda nämnder ska arbeta för att motverka och bryta ofrivillig ensamhet, digitalt utanförskap och social isolering hos äldre både i ordinärt och särskilt boende.
- Äldrenämnden ska i samverkan med socialnämnden, idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna identifiera evidensbaserade förebyggande insatser som kan bidra till psykiskt och socialt välbefinnande både hos kvinnor och män samt utveckla metoder för uppsökande arbete.
- Äldrenämnden ska samverka med idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna för att äldre ska ha möjlighet att bibehålla och utveckla sina intressen samt delta i social gemenskap. Arbetet ska ske i samverkan med civila samhället och andra relevanta aktörer.

4. Bostäder och stadsmiljö

En åldersvänlig stad möjliggör ett tryggt och självständigt boende genom hela livet. Tillgängliga bostäder och en välplanerad stadsmiljö med hög kvalitet stärker äldres rörelsefrihet, säkerhet, gemenskap och trygghet. Med tanke på hur många äldre som skadas i fallolyckor både i hemmet och i utemiljön behöver säkerhetsaspekter beaktas i planering, utformning och skötsel. Genom klimatanpassning, universell utformning, kunskapshöjande insatser och samverkan utvecklas boendealternativ och offentliga platser som stödjer ett aktivt och inkluderande liv.

Stockholm står inför en demografisk förändring där andelen äldre växer, vilket medför nya krav på bostadsplanering och stadsmiljö. En åldersvänlig stad innebär att äldre ska kunna bo tryggt och

[3] Socialstyrelsen (2018) *Psykisk ohälsa hos personer 65 år och äldre*.

självständigt, med tillgång till en stadsplanering som stödjer rörelsefrihet, gemenskap och säkerhet.

Tillgängliga bostäder

Det finns en stor efterfrågan på tillgängliga bostäder till rimligt och överkomligt pris för äldre. För att möta detta krävs en kombination av nyproduktion och anpassning av befintliga bostäder samt en matchning mellan lediga tillgängliga bostäder och de med störst behov av dessa. Det behöver också bli enklare att genomföra tillgänglighetsåtgärder i det befintliga bostadsbeståndet.

Tillgänglighetsanpassningen av befintliga bostäder har varit en prioriterad fråga där stadens bostadsbolag genomfört insatser. Exempelvis har tillgänglighetsanpassningar genomförts i äldre hyresbestånd genom hissinstallationer, automatiserade dörrar i gemensamhetsutrymmen och förbättrad belysning i trapphus. Därtill har seniorbostäder anpassats genom bättre anpassade entréer, halksäkra golv och gemensamhetslokaler för social samvaro. Dessa insatser behöver skalas upp, och en bredare inventering av det befintliga bostadsbeståndet kan ge en tydligare bild av var insatser behövs mest.

För att säkerställa att äldre har kunskap om sina boendemöjligheter behöver informationen förbättras. Flera stadsdelar har framgångsrikt arbetat med digitala informationskampanjer om boendemöjligheter via sociala medier och lokaltidningar. Därtill arbetar bland annat äldrelotsar, äldrekoordinatorer, äldrekuratorer, biståndshandläggare, medborgarkontor och mötesplatser i samarbete med bostadsförmedlingen och allmännyttan för att underlätta flytt till mer tillgängliga bostäder och för att informera om möjligheterna till att planera för sitt framtida boende. En breddning av denna typ av insats till fler stadsdelar och även riktad till yngre äldre kan ge målgruppen möjlighet att planera sitt framtida boende i tid.

För att arbetet med bostäder och stadsmiljö ska vara långsiktigt hållbart och rättvist krävs också kunskap hos dem som i sitt yrkesutövande möter äldre personer. Det handlar exempelvis om medarbetare inom teknisk förvaltning, stadsbyggnad, trafik, fastighetsbolag och medborgarkontor samt inom funktionsnedsättnings- och äldreomsorg. Utbildningsinsatser inom till exempel tillgänglighet, trygghet, klimatrisker, universell utformning och information om boendealternativ kan säkerställa att dessa yrkesgrupper har aktuell kunskap om äldres olika behov i relation till bostäder och stadsmiljö.

- Äldrenämnden, socialnämnden, stadsdelsnämnder och bostadsbolagen arbetar aktivt tillsammans för att genomföra informationsinsatser för att påverka rörligheten på bostadsmarknaden i syfte att få fler äldre att byta en otillgänglig bostad mot en mer tillgänglig.
- Kommunstyrelsen, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna arbetar gemensamt för att nå ut med information till gruppen yngre äldre om möjligheter för att själva planera sitt framtida boende.
- Stadsbyggnadsnämnden ska i samverkan med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna vidta riktade kommunikationsinsatser till seniorer om möjligheten till bostadsanpassning.
- Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och äldrenämnden ska samverka i kunskapsuppbyggnaden om hur fler aktörer kan stimuleras till att bygga fler ändamålsenliga bostäder för äldre och i dialog med byggaktörer undersöka hur tillkomst av bostäder kan öka.
- Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och bostadsbolagen arbetar aktivt för fler tillgängliga och klimatanpassade bostäder för äldre till överkomliga priser genom nyproduktion och anpassning av befintliga bostäder. Markanvisningar görs bland annat utifrån behov som identifieras i ny modell Äldreboendeplanering.
- Äldrenämnden ska i samverkan med stadsbyggnadsnämnden, bostadsbolagen, Micasa, stadsdelsnämnderna och idrottsnämnden vidta insatser som förebygger fallolyckor. De ska även sprida kunskap om vilka åtgärder som kan vidtas för att undanröja risker i boendemiljön.
- Bostadsbolagen och bostadsförmedlingen ska genomföra riktade informationsinsatser om möjligheten att byta bostad för att fler kan planera ett fungerande och ändamålsenligt boende i tid.

Hemlöshet

Hemlöshet förekommer i alla åldersgrupper. Stadens verksamheter ska särskilt uppmärksamma äldre personer som riskerar att bli avhysta från sin bostad. Arbetssätt som gynnar stadens möjlighet att förebygga att äldre blir avhysta är samverkan mellan flera förvaltningar gällande handläggningen av frågor som rör äldreomsorg och individ- och familjeomsorg och funktionsnedsättning.

- Socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ska i samverkan med bostadsbolagen och Micasa arbeta för att motverka hemlöshet.

Anpassad stadsmiljö

Trygghet och tillgänglighet i stadsmiljön är avgörande för att äldre ska kunna delta i samhället. God belysning, viloplatser och säkra övergångsställen är viktiga faktorer för en åldersvänlig stad. Det är också av vikt att anpassa stadsmiljön utifrån ett brett mobilitetsperspektiv – från gångstråk och kollektivtrafik till bättre vinterväghållning.

Stockholms stad anpassar successivt sin stadsmiljö och bostadsbestånd för att möta klimatförändringarnas effekter, med särskild hänsyn till äldre som kan vara extra sårbara vid värmeböljor. Forskning från Karolinska Institutet visar att hög ålder, kroniska sjukdomar och vissa mediciner kan öka risken för hälsoproblem vid extremvärme. För att skapa en trygg och hållbar stadsmiljö pågår arbete med att stärka grönstrukturen, där fler träd och växtlighet kan bidra till naturlig svalka i offentliga miljöer.

Utöver insatser i bostäder och äldreboenden finns möjligheter att skapa svalkande miljöer i stadens offentliga lokaler, parker och mötesplatser. Offentliga byggnader, såsom bibliotek och kulturhus, kan också fungera som svala tillflyktsplatser under varma dagar. Vidare kan tillgången till offentliga vätskefontäner och toaletter i stadens parker och andra strategiska platser bidra till att äldre och andra invånare kan hålla sig svala och återhämtade vid extremvärme.

För att fler ska kunna ta del av dessa möjligheter är det viktigt att information om svala platser och förebyggande åtgärder kommuniceras brett. Genom lokaltidningar, utskick via vykort och stadens digitala plattformar kan äldre och deras anhöriga få information om var de kan söka svalka och hur de kan skydda sig vid värmeböljor.

- Trafikkontoret, fastighetskontoret, bostadsbolagen och stadsdelsnämnderna samverkar för att trygga platser och för att säkerställa en inkluderande stadsmiljö som är tillgänglig för äldre.
- Trafikkontoret, bostadsbolagen och stadsdelsnämnderna genomför, med stöd av äldrenämnden, kunskapshöjande informationsinsatser. Insatser riktade till medarbetare som i sitt yrkesutövande möter äldre vuxna, med fokus på hur

stadsmiljö kan utformas och kommuniceras på ett sätt som främjar trygghet, tillgänglighet och självständighet genom hela livet.

5. Kommunikation och information

Stockholm ska vara en åldersvänlig stad där all information om stadens verksamheter och tjänster är lättillgänglig, begriplig och anpassad efter olika äldres behov. Äldre ska uppleva att det är lätt att kommunicera med stadens verksamheter och att information om stadens verksamheter och aktiviteter är relevant samt väcker nyfikenhet och intresse.

WHO:s modell för åldersvänliga städer betonar vikten av att kommunikationskanaler och informationsmaterial anpassas efter äldres varierande behov. Det kräver en kombination av digital och analog kommunikation samt ett tydligt fokus på tillgänglighet och inkludering. Tillgång till relevant och begriplig information är en förutsättning för äldres delaktighet i samhället och deras möjlighet att fatta informerade beslut om sin vardag. I en åldersvänlig stad ska information vara tillgänglig för alla, oavsett digital vana, språklig bakgrund eller funktionsförmåga. Genom att erbjuda innehållet på start.stockholm samt senior.stockholm i flera format – text, ljud och video – blir det mer tillgängligt för personer med olika behov och förutsättningar. Informationen måste även finnas tillgänglig på andra språk än svenska samt ses över med regelbundenhet.

Eftersom äldre inte är en homogen grupp, måste stadens informations- och kommunikationsstrategier spegla mångfalden i behov och förutsättningar. Information ska inte bara nå ut, utan också engagera och inspirera till delaktighet i stadens aktiviteter och tjänster. För att exempelvis nå äldre som inte är digitalt aktiva bör tryckt informationsmaterial om bland annat stadens verksamheter finnas tillgänglig på strategiska platser i stadens verksamheter och informationstavlor. Dessutom kan regelbundna utskick via post och lokaltidningar användas för att informera äldre invånare om aktuella händelser och tjänster i staden. Även denna information måste finnas tillgänglig på andra språk än svenska och kompletteras med tolkningstjänster.

- Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna utveckla informationsmaterial utifrån aktuella förutsättningar.

- Stadens nämnder och bolag ska vidta informationsinsatser som bidrar till att äldre får ökade möjligheter att få information om de aktiviteter och andra riktade insatser för äldre som staden erbjuder.
- Stadens nämnder och bolag ska vidta kommunikationsinsatser som bidrar till att äldre inkluderas oavsett språkliga eller digitala hinder.

Stockholms stad

Utlåtande Rotel I, Rotel VI (Dnr KS 2025/524)

Handlingsplan för åldersvänlig stad

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Handlingsplan för en åldersvänlig stad godkänns enligt bilaga 1 till utlåtandet.
2. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del anta, samt även ge samtliga bolagsstyrelser inom koncernen i uppdrag att anta, Handlingsplan för en åldersvänlig stad enligt bilaga 1 till utlåtandet.

Föredragande borgarråden Karin Wanngård och Torun Boucher

Sammanfattning av ärendet

Handlingsplan för en åldersvänlig stad syftar till att säkerställa att äldre personer åtnjuter samma mänskliga rättigheter som andra grupper i samhället. Som grundare och fullvärdig medlem av det europeiska nätverket Age-friendly cities and communities har Stockholms stad åtagit sig att arbeta för att uppnå en åldersvänlig stad. Stockholms stad har även åtagit sig att följa den modell som Världshälsoorganisationen (WHO) har utvecklat där ett antal områden har pekats ut som särskilt betydelsefulla för att vara en åldersvänlig stad. Handlingsplanen innehåller fem utvecklingsområden som utgår från WHO:s modell och som har anpassats till stadens förutsättningar.

Dessa är:

• Delaktighet och inflytande

• Samverkan och partnerskap

• Social inkludering

• Bostäder och stadsmiljö

• Kommunikation och information

Alla nämnder och bolagsstyrelser har ansvar för att säkerställa de mänskliga rättigheterna i sina verksamheter och arbetet ska vara systematiskt och sammanhållet. Ett aktivt förhållningssätt som motverkar ålderism är ett viktigt perspektiv och utgångspunkt i arbetet med en åldersvänlig stad. WHO menar att ålderism är ett hinder som påverkar hälsosamt åldrande.

Mot bakgrund av ovan, samt till följd av den utmaning som välfärdsuppdraget står inför med tanke på den demografiska utvecklingen, görs bedömningen att det är angeläget att staden antar en handlingsplan för en åldersvänlig stad.

Ärendet har remitterats i två omgångar, eftersom den första remissomgången föranledde behov av revideringar och tydliggöranden i förslaget. I utlåtandet presenteras inkomna synpunkter från den andra remissomgången.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats i två omgångar. I första omgången remitterades ärendet till exploateringsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, äldrenämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB.

Efter den första remissomgången föreslog stadsledningskontoret större förändringar i handlingsplanen och ärendet remitterades på nytt till samtliga facknämnder, förutom avfallsnämnden och valnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB.

I ärendet redovisas de synpunkter som inkommit i den andra remissomgången.

Arbetsmarknadsnämnden anser att en definition av ”äldre” borde inkluderas, alternativt att ett resonemang förs om hur begreppet äldre ska förstås i förhållande till handlingsplan för en åldersvänlig stad. Att inledningsvis förklara begreppets innebörd och betydelse i sammanhanget skulle skapa en ökad tydlighet i förhållande till stadens förvaltningar och bolags olika uppdrag.

Exploateringsnämnden anser att handlingsplan för en åldersvänlig stad, med de förändringar som gjorts, ger en bra bild av vad som krävs för att förverkliga målen i stadens budget.

Fastighetsnämnden är positiv till handlingsplan för åldersvänlig stad och att den på ett brett sätt beskriver hur staden ska arbeta framåt för att nå målet om en åldersvänlig stad.

Förskolenämnden ställer sig positiv till handlingsplan för åldersvänlig stad och dess fem utvecklingsområden och anser att det är angeläget att stadens verksamheter fortsätter att utvecklas på ett sätt som främjar delaktighet, hälsa och social inkludering för äldre invånare i takt med stadens äldre befolkning ökar.

Idrottsnämnden är positiv till det reviderade förslaget till handlingsplan för åldersvänlig stad och ser den som ett viktigt styrdokument för att stärka samverkan inom staden och främja äldres hälsa i Stockholm.

Kulturnämnden anser att de nya skrivningarna är i linje med nämndens pågående arbete mot målgruppen äldre.

Kyrkogårdsnämnden ställer sig positiv till revideringarna i handlingsplan för åldersvänlig stad och i de, till handlingsplanen, tillhörande uppdragen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ställer sig bakom de aktiviteter som riktar sig brett till stadens nämnder och bolag.

Servicenämnden delar bedömningen att det är angeläget att staden antar en handlingsplan för en åldersvänlig stad och ställer sig positiv till planens mål och utvecklingsområden.

Socialnämnden ställer sig överlag positiv till föreslagen handlingsplan för åldersvänlig stad och välkomnar tillägget om äldre i hemlöshet men saknar skrivningar om äldre utsatta för våld i nära relationer samt äldre med skadligt bruk och beroende.

Stadsbyggnadsnämnden anser att handlingsplanen ger en god och samlad bild av stadens ambition för att skapa en åldersvänlig stad.

Trafiknämnden bedömer att de har konkret koppling till samtliga fem utvecklingsområden och ser positivt på de revideringar som genomförts.

Utbildningsnämnden ser positivt på att det tas fram en ny stadsövergripande handlingsplan och att den har en roll att spela i att uppfylla stadens ambitioner inom området, bland annat kring arbetet med värdefrågor och för att motverka ålderism. Nämnden bedömer att dessa uppdrag redan ryms i nuvarande styrning som utbildningsnämnden får och bedömer att det inte är ändamålsenligt eller nödvändigt att ta fram särskilda mål och uppföljning av handlingsplanen.

Äldrenämnden anser att det är positivt att ansvarsfördelningen har förtydligats och att äldrenämnden har fått en särskild roll att samverka med andra utpekade nämnder. Nämnden ser även gärna att stadsledningskontoret ska ansvara för en stadsövergripande samordning och lämnar förslag till kompletteringar och förtydliganden under utvecklingsområden för samverkan och partnerskap, social inkludering, bostäder och stadsmiljö samt kommunikation och information.

Överförmyndarnämnden tillstyrker handlingsplanen för en åldersvänlig stad då planen ligger i linje med hur nämnden arbetar med äldre.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ställer sig positiv till handlingsplan för åldersvänlig stad och ser det som positivt att utveckla och tillgängliggöra dokumentet, både för verksamheter som ska arbeta enligt handlingsplanen och för invånarna i Stockholms stad.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ställer sig positiv till den reviderade handlingsplanen som de anser ger goda förutsättningar för ett långsiktigt strukturellt arbete med viktiga åtaganden för att uppnå en åldersvänlig stad.

Kungsholmens stadsdelsnämnd lämnar flera synpunkter, framförallt att det behöver bli ännu tydligare vilka som ansvarar för genomförandet.

Stockholms Stadshus AB instämmer i att förslaget till Handlingsplan för en åldersvänlig stad ger ett bra stöd för att säkerställa att äldre personer åtnjuter samma mänskliga rättigheter som andra grupper i samhället.

Föredragande borgarrådens synpunkter

Stockholms stad ska vara en åldersvänlig stad och vi välkomnar revideringen av Handlingsplan för en åldersvänlig stad som ett viktigt steg i att bli ännu bättre. I takt med att andelen äldre ökar behöver vi fortsätta utveckla staden så att den är inkluderande, tillgänglig och trygg för alla, oavsett ålder. Att motverka ålderism och säkerställa äldres mänskliga rättigheter är en självklar del av detta arbete.

Arbetet med en åldersvänlig stad är ett gemensamt ansvar. Alla nämnder och bolag behöver vara delaktiga och ta ansvar inom sina verksamhetsområden. Det är ett lagarbete där vi tillsammans skapar förutsättningar för delaktighet, inflytande och goda livsvillkor för äldre stockholmare. Samverkan över sektorsgränser är avgörande för att nå resultat.

Det är positivt att vissa nämnder har ett särskilt samordnande ansvar och att äldrenämnden har en tydlig sammanhållande roll. En tydlig struktur stärker genomförandet.

Vi behöver även fortsätta utveckla bostadsutbudet genom både nyproduktion och anpassning av befintliga bostäder, så att fler kan bo kvar i trygga och tillgängliga miljöer.

Genom att följa upp arbetet, ta tillvara äldres erfarenheter och justera insatser vid behov kan vi säkerställa att Stockholms stad fortsätter utvecklas som en åldersvänlig stad, där äldre ges möjlighet att leva ett aktivt, tryggt och värdigt liv hela livet.

Stockholms stads arbete för en åldersvänlig stad är integrerat i stadens ordinarie styr- och ledningsmodell och stadens övergripande mål formuleras i kommunfullmäktiges budget tillsammans med beslutade styrdokument.

I beredningen av ärendet har förslag remitterats ut två gånger, varav remissvaren från den andra omgången är det som presenteras i utlåtandet. Utifrån inkomna synpunkter efter den andra remissomgången har vissa formella ändringar gjorts. Den extra beredningen har gjort att förankringen kring handlingsplanen är större och startsträckan för att sätta igång med implementeringen är kortare.

Bilagor

1. Handlingsplan för en åldersvänlig stad (slutlig), dnr KS 2025/524-34.1
2. Handlingsplan för en åldersvänlig stad (remissversion med spårade ändringar), dnr KS 2025/524-34.2

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådens förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner, Dennis Wedin och Andréa Hedin (alla M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att i första hand återremittera ärendet.
2. Att i andra hand avslå förslag till beslut.
3. Att därutöver anföra följande

Moderaterna delar grundambitionen att Stockholm ska vara en av världens bästa städer att åldras i. Stockholm ska vara en stad som präglas av trygghet, valfrihet och framtidstro. Förslaget som är en bra grundplatta, men den har alldeles för låg ambitionsnivå. Den styrande majoriteten går hårt åt möjligheterna för äldre att leva i Stockholm, med hårdare regler för vilken mat som serveras på äldreboenden och att, som vänstermajoriteten gjort, förbjuda ett glas vin eller öl på vissa seniorträffar är ett exempel på onödigt förmynderi. En åldersvänlig stad måste präglas av tillit till de äldres omdöme, inte av onödiga restriktioner. I ett läge där, enligt stadens egna prognoser, andelen 65–79-åringar väntas att öka med över 20 000 personer fram tills 2033 och att andelen över 80 väntas öka med nästan 50 procent är det viktigt att staden har en plan för hur man ska göra Stockholm till en bättre plats att bo i som äldre. Den här planen når inte i upp till den målsättningen.

Handlingsplanen präglas av övergripande och allmänt hållna mål utan tydlig ansvarsfördelning eller mätbara indikatorer. För att undvika att planen blir ett dokument som samlar damm måste varje utvecklingsområde ha tydliga indikatorer med konkreta mätbara mål: Vi anser att förslaget till beslut prioriterar visioner framför genomförbarhet och misslyckas med att adressera de verkliga utmaningarna inom äldreomsorgen. För att planen ska kunna omsättas i reell förbättring för Stockholms äldre krävs en tydligare inriktning i dokumentet. Ett talande exempel är att HBTQI-personer bara direkt nämns en enda gång i dokumentet, trots att Folkhälsomyndigheten varnar för en stor oro hos gruppen om framtidens vård och omsorg. Moderaterna ser ett stort behov av att konkretisera hur äldre som tillhör en utsatt grupp ska skyddas. Ett bra första steg hade varit att HBTQI-certifiera hemtjänsten, vilket dessvärre den styrande majoriteten motsätter sig.

Vi är oroliga över formuleringarna om att nämnder ska samverka för att nå flera målsättningar utan att det tydliggörs vilken nämnd eller vilket bolag som bär huvudansvaret. Det måste tydligt framgå vem som äger respektive mål och aktivitet. Varje större åtgärd bör också följa med en tidsplan samt en analys av dess ekonomiska konsekvenser för att säkerställa realism och genomförandekraft.

Vänstermajoritetens politik riskerar att urholka den valfrihet som stockholmarna värdesätter. Handlingsplanen nämner samverkan, men i praktiken ser vi hur välfungerande privata utförare motarbetas till förmån för lösningar i egen regi. Detta leder till minskad mångfald, sämre konkurrens och en förlust av viktig kompetens och

erfarenhet. Fokus måste alltid vara kvalitet och effektivitet för den äldre, oavsett vem som utför tjänsten. Vi motsätter oss en ideologisk styrning där huvudmannaskap är viktigare än resultat. Den nyligen framtagna äldreboendeplanen visar med all tydlighet på vikten av att privata aktörer är med och behandlas som partners snarare än som motståndare. Planen misslyckas med att tillräckligt tydligt skilja på behoven hos olika grupper av äldre. Behovet av bostäder ser olika ut för en aktiv 70-åring och en skör 90-åring.

Handlingsplanen är svag när det gäller äldres roll på arbetsmarknaden. En åldersvänlig stad måste erkänna den värdefulla resurs som äldre med sin kompetens och erfarenhet utgör. Staden bör som stor arbetsgivare föregå med gott exempel och skapa förutsättningar för dem som vill och kan arbeta längre. Dessutom föreslår vi att frågan om inkludering av äldre i arbetslivet lyfts in som en specifik punkt under utvecklingsområdet "Social inkludering".

Sammanfattningsvis anser Moderaterna att handlingsplanen behöver omarbetas för att bli ett verkningsfullt verktyg. Det här känns som ett AI-genererat dokument fyllt med värdeord, inte en konkret handlingsplan för att göra Stockholm bättre för stadens äldre. Handlingsplanen måste fokusera på konkreta åtgärder, säkerställa verklig valfrihet, främja en differentierad bostadsmarknad och se äldre som en resurs. Endast då kan vi bygga ett Stockholm där alla kan åldras med trygghet och värdighet.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis godkänna Handlingsplan för en åldersvänlig stad
2. Att därutöver anföra följande

Liberalerna välkomnar ambitionen om en stad som är tillgänglig för äldre. Handlingsplanen syftar till att säkerställa att äldre personer åtnjuter samma mänskliga rättigheter som andra grupper i samhället. För att uppnå detta är det avgörande att äldre invånare ges möjlighet att delta i samhällslivet, vara delaktiga i beslut som påverkar deras liv och få tillgång till nödvändiga tjänster och omsorg.

Tillgänglighet i det offentliga rummet är en grundförutsättning för att äldre ska kunna delta fullt ut i samhällslivet och leva ett självständigt liv. Under senare tid har bristande vägunderhåll och otillräcklig snöskottning inneburit att många äldre fått sin rörelsefrihet kraftigt begränsad och haft svårt att ta sig dit de vill. Detta är inte acceptabelt. En åldersvänlig stad förutsätter att trottoarer, gångvägar och offentliga platser hålls säkra och framkomliga året runt.

Det finns i dag möjlighet för äldre att få hjälp med snöskottning vid och i anslutning till den egna bostaden genom trafikkontoret. Många äldre känner dock inte till att

denna möjlighet finns. Därtill är stödet biståndsbedömt, vilket innebär att hjälpen ofta beviljas först när behovet redan blivit akut. Staden behöver därför bli betydligt bättre på att informera om vilket stöd som finns, samt se över hur insatser kan ges mer förebyggande för att undvika att äldre isoleras under vintertid.

Behovet och efterfrågan på boenden för äldre är stort, och efterfrågan väntas öka de kommande åren samtidigt som många av de nyproducerade bostäderna för äldre är dyra. Vi vill även lyfta det faktum att majoriteten nedprioriterat servicehusen under mandatperioden, en boendeform som är efterfrågad bland våra äldre. Vi har i flera år drivit ett krav om att 85+ ska ha rätt att välja att flytta in på äldreboende (ej vård-och omsorgsboende) utan biståndsbeslut. Det gör servicehusen ännu viktigare att bevara. Siffror från äldreförvaltningen visar att antalet beslut om servicehus minskade med 32 under 2024, samtidigt som andelen avslag ökade. Servicehus är en populär och viktig boendeform för många äldre, och vi menar att den bör värnas och utvecklas snarare än avvecklas.

En åldersvänlig stad kräver fler valmöjligheter för äldre. Servicehusen är en boendeform som kombinerar trygghet, gemenskap och självständighet, och därför är det av största vikt att staden säkerställer att denna boendeform fortsatt finns tillgänglig för de som behöver den.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 25 mars 2026

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Johan Paccamonti (M) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation av Jan Jönsson och Isabel Smedberg-Palmqvist (båda L) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation av Jonas Naddebo och Kristin Jacobsson (båda C) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis godkänna borgarrådets förslag till beslut
2. Att därutöver anföra följande

Centerpartiet instämmer i ambitionen att Stockholm ska vara en åldersvänlig stad. Att motverka ålderism är inte bara en fråga om värdighet och mänskliga rättigheter, utan

också en förutsättning för att klara välfärdens långsiktiga finansiering. Att diskriminera människor på grund av ålder är ohållbart – både socialt och samhällsekonomiskt. Det är positivt att den reviderade handlingsplanen har förtydligats i flera avseenden. Ansvarsfördelningen mellan stadens nämnder och bolag har blivit tydligare, och planen avgränsas nu bättre i relation till andra styrdokument och program. Detta är viktiga steg för att skapa en mer sammanhållen styrning.

Samtidigt kvarstår flera brister. Planen saknar fortfarande tydliga prioriteringar och konkreta, uppföljningsbara mål. För att arbetet med en åldersvänlig stad ska bli mer än en ambition krävs en tydligare struktur för hur utvecklingsområdena ska omsättas i praktisk handling och hur resultaten ska mätas över tid.

Centerpartiet vill betona vikten av att bostadsfrågan hanteras med konkreta verktyg som stärker äldres självständighet och valfrihet. Det måste bli enklare för äldre att planera sitt boende i tid och att byta från en otillgänglig bostad till en mer anpassad. Därför vill Centerpartiet införa en flyttlots för äldre som kan ge konkret stöd i den ofta övermäktiga processen att byta bostad. En sådan funktion skulle både öka livskvaliteten för äldre och bidra till en nödvändig rörlighet på bostadsmarknaden. Vi har även föreslagit Vinterhjälpen, en viktig åtgärd för att trygga äldres mobilitet även när vädret medför utmaningar.

Centerpartiet vill också lyfta behovet av att införa och tydliggöra möjligheten att göra en orosanmälan för äldre. I dag finns strukturer inom staden för att hantera oro, men det är långt ifrån självklart för anhöriga, grannar eller personal vart man ska vända sig när en äldre person far illa eller riskerar att hamna i en utsatt situation. Därför har Centerpartiet föreslagit att Stockholm inför en särskild funktion för orosanmälan för äldre, inkluderar detta i stadens e-tjänster och synliggör möjligheten tydligt på stadens hemsida. För en äldre person som lever i ensamhet, försummelse eller utsatthet kan en uppsökande kontakt vara helt avgörande.

Stockholm har alla möjligheter att vara en föregångare som åldersvänlig stad – men då krävs att handlingsplanen följs av tydligare prioriteringar, mätbar uppföljning och reformer som gör verklig skillnad i äldres vardag.

Särskilt uttalande av Linnéa Vinge (SD) enligt följande.

Sverigedemokraterna delar ambitionen att Stockholm ska vara en stad där äldre kan leva ett tryggt, aktivt och värdigt liv. Men en verkligt åldersvänlig stad kräver mer än välformulerade ord i ett policydokument. Det handlar om äldres trygghet i det egna hemmet, fungerande mobilitet, god omsorg och ekonomiska villkor som gör det möjligt att leva med värdighet. På samtliga av dessa områden ser vi i dag tydliga brister.

En åldrande befolkning ställer ökade krav på tillgängliga bostäder, trygga utemiljöer, fungerande vinterväghållning, tydlig information och effektiva insatser mot

ensamhet. Dessa frågor är avgörande för äldres livskvalitet, självständighet och möjlighet att fortsätta vara delaktiga i samhället.

Samtidigt konstaterar vi att handlingsplanen är mycket bred och övergripande. Den rymmer många goda intentioner, men få tydliga prioriteringar och en begränsad konkretisering av hur målen faktiskt ska genomföras och följas upp. För att planen ska få verklig betydelse krävs mätbara mål, tydlig ansvarsfördelning och realistiska åtgärder.

Inom äldreomsorgen är det helt avgörande att kunna förstå och bli förstådd. Trots det rapporteras det återkommande om språkhinder som skapar oro, otrygghet och missförstånd. Sverigedemokraterna har länge krävt obligatoriska språktest i svenska samt årliga kontroller mot belastningsregistret. Den som tar emot omsorgspersonal i sitt hem ska kunna känna full trygghet, både språkligt och fysiskt.

Den tandvårdsreform som nu genomförs av Sverigedemokraterna och regeringen är ett viktigt steg för att rätta till år av ekonomisk orättvisa. Det är orimligt att nyanlända tidigare har erbjudits tandvård till en bråkdel av den kostnad som svenska pensionärer själva har fått bära.

Vi ser också ett tydligt behov av att säkerställa att arbetet inte leder till ökad administrativ börda utan märkbar effekt i äldres vardag. Skillnaden ska märkas i den fysiska stadsmiljön, i äldreomsorgen, i tillgängligheten till service och i det förebyggande arbetet mot fallolyckor, ensamhet och isolering.

Äldre är inte en homogen grupp. Insatserna måste därför utformas med hänsyn till olika behov, erfarenheter och livssituationer. Samtidigt måste ambitionsnivån stå i rimlig proportion till de ekonomiska förutsättningarna. Resurser ska i första hand gå till konkreta förbättringar som stärker trygghet, självständighet och livskvalitet. För att åtgärderna ska träffa rätt är det viktigt att de tas fram i dialog med stadens pensionärsråd och att så många äldre som möjligt ges möjlighet att komma till tals.

Sverigedemokraterna stödjer inriktningen att göra Stockholm till en mer åldersvänlig stad, men förutsätter att genomförandet präglas av tydliga prioriteringar, kostnadsmedvetenhet och ett tydligt fokus på praktisk nytta för stadens äldre invånare.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

1. Att delvis godkänna Handlingsplan för åldersvänlig stad
2. Att därutöver anföra följande

Vi välkomnar ambitionen om en stad som är tillgänglig och ändamålsenlig för äldre. Vi beklagar dock att vår kritik inte har hörsammats i de revideringar som nu föreslås. Först och främst ställer vi oss fortsatt frågande till termen ”åldersvänlig stad” som sådan. Ålder är inte samma sak som att vara äldre, det heter ju exempelvis

medelålders. Vi anser därför att termen ”äldrevänlig stad” är en mer rättvisande benämning, så att det blir tydligt till vem handlingsplanen riktar sig.

Handlingsplanen får heller inte bara stanna vid goda avsikter och vackra ord, utan måste leda till en positiv utveckling. Vi efterfrågar därför också fler mätbara indikatorer. Utan konkreta mål blir arbetet svårt att följa upp och utvärdera.

Även vissa aspekter när det kommer till tillgänglighet för äldre till det offentliga rummet lyser med sin frånvaro. Trygghet i det offentliga rummet i form av snöröjning och halkbekämpning nämns bara kort. För äldre är en god snöröjning och halkbekämpning helt avgörande för att komma ut under vintermånaderna. Inte minst till de sociala aktiviteter som det ägnas ett helt kapitel åt att beskriva. Kristdemokraterna hade gärna sett ett större fokus på snöröjning och halkbekämpning som en del av en äldrevänlig stad. Äldrevänlig snöröjning, snarare än feministiskt dito. Inte minst i ljuset av det snökaos som präglade Stockholm under december 2025.

Vi vill även fortsatt att programmet kompletteras med åtgärder för att stärka det brottsförebyggande arbetet mot exempelvis äldrebedrägerier. Handlingsprogrammet lyfter inte heller behovet av rena praktikaliteter, som exempelvis en god tillgång till toaletter och bänkar att vila sig på i det offentliga rummet.

Ärendet

Handlingsplan för en åldersvänlig stad syftar till att säkerställa att äldre personer åtnjuter samma mänskliga rättigheter som andra grupper i samhället. För att uppnå detta måste äldre invånare erbjudas möjligheter att delta i samhällslivet, vara delaktiga i beslut som påverkar deras liv och få tillgång till nödvändiga tjänster och omsorg.

Som grundare och fullvärdig medlem av det europeiska nätverket Age-friendly cities and communities har Stockholms stad åtagit sig att arbeta för att uppnå en åldersvänlig stad. Åtagandet omfattar att:

• lyssna på den åldrande befolkningens behov,

• samarbeta med äldre människor och över sektorsgränserna för att skapa åldersvänliga fysiska och sociala miljöer,

• bedöma och bevaka stadens åldersvänlighet,

• dela med sig av erfarenheter, prestationer och lärdomar till andra städer och samhällen.

Stockholms stad har även åtagit sig att följa den modell som Världshälsoorganisationen (WHO) har utvecklat där ett antal områden har pekats ut som särskilt betydelsefulla för att vara en åldersvänlig stad. Handlingsplanen innehåller fem utvecklingsområden som utgår från WHO:s modell och som har anpassats till stadens förutsättningar.

Dessa är:

- Delaktighet och inflytande
- Samverkan och partnerskap
- Social inkludering
- Bostäder och stadsmiljö
- Kommunikation och information

Till varje utvecklingsområde hör ett antal mål. Målen beskriver den långsiktiga förändring som eftersträvas inom respektive fokusområde och avser att skapa en tydlig, gemensam riktning och samtidigt en flexibilitet för nämnder och bolag att utifrån sina verksamhetsområden ta fram aktiviteter för att uppnå målen.

Alla nämnder och bolagsstyrelser har ansvar för att säkerställa de mänskliga rättigheterna i sina verksamheter och arbetet ska vara systematiskt och sammanhållet. Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna (MR-programmet) ger vägledning i arbetet.

Uppföljningen av handlingsplanen sker i ordinarie processer för uppföljning.

I samband med remissförfarandet vid framtagande av handlingsplanen framkom ett behov av revideringar och tydliggöranden. Förslaget reviderades därför innan det remitterades ännu en gång. Revideringarna var till största del förtydliganden och en tydligare ansvarsfördelning, med utpekade ansvariga nämnder och bolagsstyrelser.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 juni 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetet med äldre personers rättigheter har betydelse för många av verksamhetsområdesmålen i budget och är nära kopplat till verksamhetsområdesmål 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt och till MR-programmets mål om att Stockholms stad är en öppen, jämlik och jämställd stad, fri från alla former av diskriminering och rasism.

Alla nämnder och bolagsstyrelser har ansvar för att säkerställa de mänskliga rättigheterna i sina verksamheter och arbetet ska vara systematiskt och sammanhållet. Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna (MR-programmet) ger vägledning i arbetet.

De mänskliga rättigheterna är odelbara och ingen rättighet är viktigare än någon annan. Samtidigt är det viktigt att synliggöra och arbeta utifrån kunskapen om att individer och grupper har olika levnadsvillkor och möjligheter. Handlingsplan för en åldersvänlig stad fokuserar på att bidra till att stadens verksamheter har en gemensam målbild om att alla människor i Stockholms stad har goda möjligheter att vidhålla en god hälsa och tillgänglighet till samhället, känna välbefinnande samt möjlighet att bidra till samhället.

Ett aktivt förhållningssätt som motverkar ålderism, är ett viktigt perspektiv och utgångspunkt i arbetet med en åldersvänlig stad. WHO menar att ålderism är ett hinder som påverkar hälsosamt åldrande. Med ålderism avses fördomar eller stereotypa föreställningar för en människas ålder. Stereotypa föreställningar av äldre kan komma till uttryck i överdrivet negativa bilder med betoning på den skröpliga ålderdomen, eller överdrivet positiva, det synnerligen aktiva åldrandet.

WHO betonar att ålderism motverkas om det finns ett erkännande för och ett arbete som möter den stora variationen av levnadsvillkor och erfarenheter som äldre har. Ett sådant arbete behöver också aktivt identifiera missförhållanden eller hinder som i synnerhet påverkar äldres levnadsförhållanden. Arbetet behöver ta sin utgångspunkt i att olikheter är det gemensamma för äldre och att spännvidden inom gruppen äldre är betydande.

Mot bakgrund av ovan samt till följd av den utmaning som välfärdsuppdraget står inför med tanke på den demografiska utvecklingen gör stadsledningskontoret sammantaget bedömningen att det är angeläget att staden antar en handlingsplan för en åldersvänlig stad.

Remissammanställning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats i två omgångar. I första omgången remitterades ärendet till exploateringsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, äldrenämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB.

Efter den första remissomgången föreslog stadsledningskontoret större förändringar i handlingsplanen och ärendet remitterades på nytt till samtliga facknämnder(förutom avfallsnämnden och valnämnden) Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB.

Innehållsförteckning

Arbetsmarknadsnämnden 14

Exploateringsnämnden 15

Fastighetsnämnden 16

Förskolenämnden 17

Idrottsnämnden 18

Kulturnämnden 18

Kyrkogårdsnämnden 19

Miljö- och hälsoskyddsnämnden 19

Servicenämnden 20

Socialnämnden 21

Stadsbyggnadsnämnden 22

Trafiknämnden 23

Utbildningsnämnden 24

Äldrenämnden 26

Överförmyndarnämnden 28

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd 28

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd 30

Kungsholmens stadsdelsnämnd 31

Stockholms Stadshus AB 34

Reservationer m.m. 36

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 februari 2026 följande.

Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Reservation av Per Rosencrantz m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Reservation av Christina Tufvesson (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Johan Kling (C), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Ann-Kristin Carlberg (SD), se Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 5 februari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen önskar inledningsvis påpeka att en definition av ”äldre” saknas. Förvaltningen anser att en sådan definition borde inkluderas i handlingsplanen alternativt att ett resonemang förs om hur begreppet äldre ska förstås i förhållande till handlingsplanen. Att inledningsvis förklara begreppets innebörd och betydelse i sammanhanget skulle skapa en ökad tydlighet i förhållande till stadens förvaltningar och bolags olika uppdrag. Det kronologiska åldersspannet som åsyftas när begreppet äldre används i föreliggande handlingsplan är centralt för hur arbetsmarknadsförvaltningen ska förstå och implementera handlingsplanen i sin verksamhet.

Förslaget till handlingsplan, på sidan 4-5 under rubriken *”Ålderism”,* framhåller att diskriminering baserad på ålder, ålderism, är en form av diskriminering som ”allvarligt begränsar äldre personers möjlighet att delta i arbetslivet […]” samt att ”Äldre personer med sin kompetens och erfarenhet är också en värdefull resurs i arbetslivet”. Arbetsmarknadsförvaltningen anser att det utifrån detta är relevant att under punkten 3*, ”Social inkludering”,* behandla frågan om äldres inkludering i arbetslivet.

De flesta av anmälningarna till Diskrimineringsombudsmannen, DO, om åldersdiskriminering rör arbetslivet, där den vanligaste orsaken är att man upplever att man blivit bortsållad i en rekryteringsprocess på grund av sin ålder (uppnådd levnadslängd).[1]

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att det är viktigt att adressera hur staden, i egenskap av en av Sveriges största arbetsgivare, ska säkerhetsställa att äldre

[1] https://www.do.se/diskriminerad/diskrimineringsgrunder/aldersdiskriminering-ar-forbjudet

inkluderas på arbetsplatsen och hur staden ska få fler att stanna kvar längre i arbetslivet.

Detta ska ses mot bakgrund av att riktåldern för allmän pension den 1 januari 2026 höjdes till 67 år, och att rätten att kvarstå i anställning höjdes till 69 år under år 2023 samt att diskussioner förs om ytterligare höjningar i takt med ökad medellivslängd.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 februari 2026 följande.

> Exploateringsnämnden beslutar att godkänna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Dennis Wedin m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Reservation av Peter Öberg (L), se Reservationer m.m.

Ersättaryttrande av Aron Modig (KD), se Reservationer m.m.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Exploateringskontoret bedömer att den reviderade handlingsplanen ger en god bild av stadens ambition för att uppnå en åldersvänlig stad. Handlingsplanen beskriver fem utvecklingsområden. Utvecklingsområdet *Bostäder och stadsmiljö* har en tydlig koppling till exploateringskontorets ansvarsområde.

Exploateringsnämnden säkerställer, i samarbete med berörda nämnder och bolagsstyrelser, att staden på ett tidigt stadium planerar för senior- och äldreboenden och samhällsservice i hela staden. Kontoret deltar aktivt i kommunstyrelsens arbete med stadens samordnade äldreboendeplanering och ska genom markanvisningar bidra till att säkerställa tillgången till bostäder för äldre.

Exploateringskontoret instämmer i att även näringslivet och privata aktörer har en viktig roll i att utveckla bostäder, mobilitet och digitala tjänster som stärker äldres självständighet.

Stockholms stads handlingsplan för bostadsförsörjning innehåller flera insatser som syftar till att förbättra boendesituationen för äldre. Insatserna omfattar såväl nyproduktion som ett mer effektivt nyttjande av befintliga bostäder. Av den anledningen bör även handlingsplanen för bostadsförsörjning finnas med som exempel på handlingsplan som bidrar till att uppfylla målen om en åldersvänlig stad.

Utöver behovet av nya bostäder behöver även nyttjandet av befintligt bostadsbestånd bli mer effektivt. Exploateringskontoret välkomnar därför initiativet att stadsdelsnämnderna med stöd av äldrenämnden ska samverka med bostadsbolagen och Micasa för att identifiera lämpliga lokaler som gynnar möjligheten att utveckla träffpunkter och aktiviteter för äldre.

Exploateringskontoret anser att handlingsplanen för en åldersvänlig stad, med de förändringar som gjorts, ger en bra bild av vad som krävs för att förverkliga målen i stadens budget.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 februari 2026 följande.
Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Henrik Virro m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Reservation av Hansi Karppinen (L), se Reservationer m.m.

Ersättaryttrande av Lovisa Hedin (KD), se Reservationer m.m.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 7 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Handlingsplanen innehåller mål och aktiviteter för de fem utvecklingsområdena. I detta svar kommer kontoret fokusera på området *Bostäder och stadsmiljö* då det är detta som framför allt berör kontorets verksamhet och där det finns aktiviteter där fastighetsnämnden har ett utpekat ansvar.

Kontoret har även ett indirekt ansvar för delar av utvecklingsområdet *Social inkludering* då många av de mötesplatser som nämns befinner sig i lokaler som förvaltas av kontoret, såsom bibliotek, idrotts- och simhallar och gemenskapslokaler. Inom detta område är kontorets ansvar att dessa lokaler ska vara fysiskt tillgängliga och arbetet sammanfaller med tillgänglighetsanpassningar för personer med funktionsnedsättning.

Inom området *Bostäder och stadsmiljö* finns ett delområde som heter *Anpassad stadsmiljö*. Inom detta område tar handlingsplanen upp behovet av svala platser i staden för gruppen äldre och att stärka grönstrukturen i staden. Även lokaler kan fungera som svala platser. Tillgång till toaletter i den offentliga miljön samt vätske-fontäner lyfts också. Detta arbete ligger i linje med det arbete som pågår inom klimatanpassning och ekosystemtjänster, och kontoret är positivt till att denna aspekt även lyfts i handlingsplanen för en åldersvänlig stad.

Inom området *Anpassad stad* finns två aktiviteter där fastighetsnämnden lyfts som särskilt ansvarig, nämligen:

- Trafikkontoret, fastighetskontoret och bostadsbolagen arbetar i samverkan med stadsdelsnämnderna för att trygga platser och för att säkerställa en inkluderande stadsmiljö som är tillgänglig för äldre.

- Trafikkontoret, fastighetskontoret, bostadsbolagen och stadsdelsnämnderna genomför, med stöd av äldrenämnden, kunskapshöjande informationsinsatser.

Det är insatser riktade till medarbetare som i sitt yrkesutövande möter äldre vuxna, med fokus på hur stadsmiljö kan utformas och kommuniceras på ett sätt som främjar trygghet, tillgänglighet och självständighet genom hela livet.

Fastighetskontoret arbetar med trygghet tillsammans med stadsdelsförvaltningarna i så kallad platssamverkan; här är äldre personer en av flera målgrupper.

Vad gäller den andra aktiviteten önskar kontoret ett förtydligande av vilka medarbetare detta avser och på vilket sätt, för att kunna arbeta vidare med denna aktivitet. Kontorets medarbetare har sällan direktkontakt med medborgare och de flesta av kontorets hyreskontrakt är med stadsinterna förvaltningar eller företag, inte privatpersoner, vilket gör att de flesta personer medarbetarna har kontakt med är yrkesverksamma personer.

Förskolenämnden

Förskolenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 3 mars 2026 följande.
Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Sophia Granswed Baat m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Reservation av Åsa Nilsson Söderström (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Ismail Ali (C), se Reservationer m.m.

Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 22 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förskoleförvaltningen ställer sig positiv till handlingsplanen och dess utvecklingsområden. I takt med att stadens äldre befolkning ökar kommer äldre att bli en allt viktigare målgrupp för stadens verksamheter.

Handlingsplan för en åldersvänlig stad är ett viktigt styrdokument för att utveckla samverkan inom staden och för att främja äldres hälsa och tillgång till aktivitet som stärker både fysisk, psykisk och social hälsa.

Förvaltningen föreslår att förkortningar skrivs ut första gången de förekommer i handlingsplanen. Exempelvis bör begreppet mänskliga rättigheter skrivas ut första gången innan förkortningen MR används, för att öka tydligheten för samtliga läsare. Vidare anser förvaltningen att handlingsplanen bör förses med ett försättsblad, följt av en innehållsförteckning, för att förbättra dokumentets struktur och tillgänglighet.

Sammanfattningsvis bedömer förskoleförvaltningen att handlingsplan för åldersvänlig stad kommer att underlätta samarbeten inom staden och bidra till att säkerställa att äldre personer tillförsäkras samma mänskliga rättigheter som andra grupper i samhället.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 februari 2026 följande.
Idrottsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Reservation av Anna Cederschiöld Stuart m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Reservation av Hanna Wistrand (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Mikael Peterson (C), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Leif Söderström (SD), se Reservationer m.m.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Idrottsnämnden ser Handlingsplan för en åldersvänlig stad som ett viktigt styrdokument för att stärka samverkan inom staden och främja äldres hälsa i Stockholm.

Nämnden är positiv till det reviderade förslaget till handlingsplan och att flera synpunkter från tidigare remissomgång har tagits omhand. Handlingsplanen tydliggör mål, ansvarsfördelning och ambitionsnivå samt bidrar till ökad uppföljningsbarhet. I och med att idrottsnämndens roll inom staden framgår tydligare kan handlingsplanen fungera som ett stöd i verksamheternas planering. Detta skapar förutsättningar för ett långsiktigt vidmakthållande av insatserna och utgör en aktuell utgångspunkt för det framåtsyftande utvecklingsarbetet med syfte att stärka äldres möjligheter att delta i hälsofrämjande, fysiska och sociala sammanhang.

Det reviderade förslaget utgör även ett tydligare underlag för uppdatering av *Idrottsnämndens handlingsplan för att främja hälsa hos äldre.*

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 februari 2026 följande.
Kulturnämnden överlämnar förvaltningarnas tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Isabel Smedberg-Palmqvist (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Jonas Naddebo (C), se Reservationer m.m.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 13 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

De nya skrivningarna är i linje med kulturförvaltningens pågående arbete mot målgruppen äldre. Detta gäller inte minst bibliotekets viktiga arbete för att motverka digitalt utanförskap bland äldre.

Revideringarna sätter även ökat fokus på samverkan för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre och här ser kulturförvaltningen att kultur är en viktig del i arbetet.

Kulturnämnden har inga övriga synpunkter utöver de vi lämnat i remissvar tidigare.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 februari 2026 följande.

> Kyrkogårdsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Ewa-Marie Ås (KD), se Reservationer m.m.

Kyrkogårdsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 9 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Kyrkogårdsförvaltningen ställer sig positiv till revideringarna i handlingsplanen och i de, till handlingsplanen, tillhörande uppdragen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 februari 2026 följande.

> Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Elin Hjelmestam (L) och Torbjörn Erbe m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Ashna Ibrahim (C), se Reservationer m.m.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig bakom de aktiviteter som riktar sig brett till stadens nämnder och bolag. Av de fem fokusområden som handlingsplanen omfattar är det främst *Bostäder och stadsmiljö* som är relevant för miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Förvaltningen är positiv till att klimatanpassning, särskilt gällande värmeböljor, tas upp i handlingsplanen. Risken för fler och längre värmeböljor ökar i takt med klimatförändringarna. Nämnden delar problembeskrivningen att äldre människor är en utsatt grupp vid värmebölja och att det därför är motiverat att ha med värmebölja som en viktig fråga i handlingsplanen för en åldersvänlig stad.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har i stadens budget för 2026 fått uppdraget att vara stadens stödfunktion för värmebölja. Miljöförvaltningen bidrar och samverkar gärna vid genomförandet av aktiviteter i handlingsplanen gällande åtgärder mot värmebölja.

Förvaltningen är positiv till att handlingsplanen tar upp arbetet med att anpassa stadsmiljön och bostadsbeståndet mot höga temperatur inomhus vid värmebölja. Av förvaltningens miljöbalkstillsyn och klagomålshantering av olägenhetsärenden i bostäder framgår att det ofta är i nybyggda bostäder som det uppstår problem med höga temperaturer inomhus. Dessa bostäder är ofta enkelsidiga i söderläge med hög solinstrålning genom stora glaspartier. Handlingsplanen skulle kunna trycka tydligare på att staden, i planeringen och utformningen av nya bostäder för äldre, tar större hänsyn till påverkan av inomhusklimat vid värmeböljor.

Servicenämnden

Servicenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 februari 2026 följande.
Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation av Anette Hellström m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 19 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar bedömningen att det är angeläget att staden antar en handlingsplan för en åldersvänlig stad och ställer sig positiv till planens mål och utvecklingsområden. Mot bakgrund av den demografiska utvecklingen med fler äldre i staden ser förvaltningen ett tydligt behov av samverkan, där handlingsplanen ger en klar riktning och fokus.

Förvaltningen anser att flera av nämndens verksamhetsområden bidrar till utvecklingsområdena men att Kontaktcenter Stockholm bidrar särskilt genom svarsgrupp Äldre direkt. Äldre direkt utgör en central ingång för äldre till staden och Kontaktcenter hanterar årligen en omfattande ärendemängd inom svarsgruppen. Äldre direkt utgör det största uppdraget inom verksamheten och 44 procent av allt arbetet kopplar till målgruppen äldre. Kontaktcenter har genom sin löpande kontakt med äldre mycket god kännedom om målgruppens behov, särskilt avseende trygghet, tillgänglighet och digitalt stöd.

Verksamhetsområdet ser en kontinuerlig ökning av ärenden till svarsgruppen och i kontakterna med äldre och deras anhöriga identifieras värdefulla synpunkter och utvecklingsbehov. Dessa tillvaratas idag endast i begränsad utsträckning och det finns en utvecklingspotential inom staden gällande inhämtning och strukturering av synpunkter från målgruppen. Med utvecklat systemstöd och arbetssätt kan Kontaktcenter vara en lämplig kanal där synpunkter kan samlas in och vidareförmedlas som underlag för verksamhetsutveckling i staden.

För att kunna leva upp till målet om att ”Äldre ska uppleva att det är lätt att kommunicera med stadens verksamheter” bedöms det fortsatt finnas behov av att utveckla befintliga kanaler in till staden och särskilt se över möjligheterna med utökade digitala kontaktvägar, såsom e-tjänster och digitala formulär. Avsaknaden av digitala lösningar medför i dag ökad belastning på Äldre direkt. En ökad

digitalisering av stadens blanketter och underlag efterfrågas även av både äldre och anhöriga. En digital utveckling bedöms kunna förbättra tillgängligheten och möjliggöra omprioritering av resurser i linje med behov av nya uppdrag som kan bli aktuella genom nya socialtjänstlagen. Verksamheten bedöms kunna utgöra ett stärkt stöd vid ökad digitalisering men vill framhålla att utökade uppdrag kan medföra ökad ärendemängd och därmed behov av förstärkta resurser.

Kontaktcenter har under gångna verksamhetsåret deltagit i flera nätverksträffar hos stadsdelsförvaltningarna riktade till äldre i syfte att informera om verksamhetens uppdrag och det stöd som finns i staden. Kontaktcenter har även genomfört flera nätverksträffar med det Kommunala pensionärsrådet och deltagit på Seniordagen. Dessa insatser har varit uppskattade och verksamheten upplever att det ger ett stort mervärde för målgruppen äldre. Vid dessa insatser lyfts ofta behov och önskemål om ökade insatser för att skapa delaktighet samt ökad information och kommunikation. Bland annat önskas det fler föreläsningar om Äldre direkt. Ett ökat åtagande i linje med ovanstående bedöms stärka utvecklingsområdena men innebär också behov av resursförstärkning för att möjliggöra fortsatt och/eller utökat deltagande utan att påverka ordinarie tillgänglighet.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 februari 2026 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Andréa Hedin m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Kristin Jacobsson (C), se Reservationer m.m.

Ersättaryttrande av Maurice Forslund (KD), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 9 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig överlag positiv till föreslagen handlingsplan för åldersvänlig stad. Vid den föregående remissrundan lyfte förvaltningen att det är angeläget att äldre i utsatta livssituationer särskilt lyfts fram och synliggörs i handlingsplanen och förvaltningen välkomnar därför att den nya versionen inkluderar ett avsnitt om äldre i hemlöshet. Dock saknas det skrivningar om äldre utsatta för våld i nära relationer samt äldre med skadligt bruk och beroende. Utifrån att en nyutgiven rapport[2] från Socialstyrelsen visar att antalet äldre med skadligt bruk eller beroende ökar är det angeläget att den gruppen synliggörs i stadens handlingsplan.

[2] Lägesbild – Hemtjänstens omsorg om äldre med skadligt bruk eller beroende, juni 2025 - Socialstyrelsen

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 februari 2026 följande.

1. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Johan Nilsson m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Reservation av Mats Johnsson (SD), se Reservationer m.m.

Reservation av Björn Ljung (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V) och Cecilia Obermüller (MP), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Jonas Naddebo (C), se Reservationer m.m.

Ersättaryttrande av Mikael Valier Furtenbach (KD), se Reservationer m.m.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret anser att handlingsplanen ger en god och samlad bild av stadens ambition för att skapa en åldersvänlig stad. Kontoret är positivt till de justeringar som gjorts i handlingsplanen sedan den tidigare remissen. Justeringarna hjälper till att förtydliga och stärka de olika nämndernas och bolagens ansvar och mål.

Handlingsplanen beskriver fem utvecklingsområden där området bostäder och stadsmiljö är det som har störst bäring på stadsbyggnadsnämnden. Stadsbyggnadskontoret anser att det är positivt att handlingsplanen trycker på att det krävs en kombination av nyproduktion och anpassning av befintliga bostäder för att möta bostadsbehovet för äldre.

Stadsbyggnadskontoret möjliggör nya bostäder för äldre, såväl vård- och omsorgsboende som seniorbostäder genom framtagande av detaljplaner. Berörda förvaltningar kommer att arbeta mer samordnat med planering av vård- och omsorgsboenden inom ramen för samordnad äldreboendeplanering (SÄB). Syftet är att omsätta behovet av nya vård- och omsorgsboenden till geografiska platser. Kontoret kommer att bidra genom att bedöma och avväga platsernas lämplighet och potential i ett tidigt skede.

Kontoret arbetar även med anpassning av befintliga bostäder till förändrade behov. För att klara det framtida omsorgsuppdraget är det viktigt med lämpliga

seniorbostäder på rätt plats och med rätt kvaliteter. Handlingsplanen lyfter att stadsbyggnadsnämnden tillsammans med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ska genomföra kommunikationsinsatser om möjlighet till bostadsanpassningsbidrag. Kontoret kan exempelvis tillhandahålla stadsdelarna information om bostadsanpassningsbidraget så att de i möten med seniorer kan informera om möjligheten, delta på seniordagar och liknande event.

Stadsbyggnadskontorets förslag till beslut

Kontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner kontorets utlåtande som svar på remissen samt förklarar beslutet omedelbart justerat.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 februari 2026 följande.

1. Trafiknämnden beslutar att överlämna trafikkontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Trafiknämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Sara Svanström (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Dennis Wedin m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Svante Linusson (C), se Reservationer m.m.

Ersättaryttrande av Destiny Zandi Lindgren (KD), se Reservationer m.m.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret ser positivt på de revideringar som genomförts och har inga nya synpunkter. Tidigare lämnade remissynpunkter kvarstår.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret välkomnar att arbetet med mänskliga rättigheter stärks genom handlingsplan för en åldersvänlig stad.

Handlingsplanen konkretiserar på ett bra sätt hur stadens praktiska arbete kan genomföras för att Stockholm ska vara en åldersvänlig stad. En åldersvänlig stad säkerställer att äldre personer åtnjuter samma mänskliga rättigheter som andra grupper i samhället.

Kontoret konstaterar att planens alla fem utvecklingsområden har konkreta kopplingar till kontorets verksamhet och därmed till hur kontoret bidrar till att staden uppfyller de mänskliga rättigheterna. Många av de frågor som behandlas i handlingsplanen arbetar kontoret redan idag aktivt med. Handlingsplanens utvecklingsområde pekar ut viktiga prioriteringar och samlar insatser för arbetet

framåt. Kontoret anser dock att de mål som refereras till i handlingsplanen, både de övergripande och utvecklingsområdenas mål, behöver framgå mer tydligt.

Trafikkontoret vill vara en aktiv part i arbetet med att skapa en inkluderande stadsmiljö som är trygg, säker och tillgängliga för äldre. Kontoret delar uppfattningen att trygghet och tillgänglighet är avgörande för att äldre ska kunna delta i samhället. Kontoret saknar dock skrivningar om säkerhetens betydelse. Äldre är en utsatt grupp i trafikmiljön och är överrepresenterade inom de allvarligaste skadegraderna. Av alla allvarligt skadade under 2024 var 53 procent 65 år eller äldre. Låga hastigheter och vinterväghållning av god kvalitet är av största vikt för minskat antal olyckor, äldres självständighet och för att förebygga isolering vintertid. Kontoret är gärna en del av den samverkan som krävs för att minska antalet fallolyckor. Kost och träning nämns i handlingsplanen men också att utveckla vinterväghållningen, tillgängliggöra broddar och ge information om väderförhållanden och lämpliga skor är viktiga pusselbitar. Trafikkontoret och stadens äldreombudsman har haft en inledande dialog kring hur man tillsammans skulle kunna arbeta för att förebygga och minska antalet fallolyckor. Under 20204 var 38 procent av de allvarligt skadade i trafiken 65 år eller äldre och skadades i en fallolycka.

En viktig del i trafikkontorets bidrag till att Stockholm ska vara en åldersvänlig stad är arbetet med att utforma det offentliga rummet (gator och torg) på ett sätt som gör dem trygga, säkra, tillgängliga och attraktiva för alla. Målsättningen är att skapa förutsättningar för att en mix av människor ska vilja nyttja det offentliga rummet i så stor utsträckning som möjligt. Kontoret har mångårig erfarenhet av tillgänglighetsarbete och genomför årligen åtgärder för ökad tillgänglighet. Kontoret genomför också åtgärder för ökad trygghet och tar del av de synpunkter som framkommer genom stadsdelsförvaltningarnas trygghetsvandringar med bland annat pensionärsråden.

Trafikkontoret arbetar kontinuerligt med att kompetensutveckla medarbetarna, utveckla metoder, processer och rutiner inom exempelvis trygghet, universell utformning, säkerhet och grönstruktur i syfte att säkerställa en inkluderande stadsmiljö för alla.

Kontoret delar uppfattningen av att kommunikation och information ska vara tillgänglig för alla, oavsett digital vana, språklig bakgrund eller funktionsförmåga. Kontoret arbetar kontinuerligt med att säkerställa att alla de medborgare vi har kontakt med bemöts på ett likvärdigt och professionellt sätt.

Sammantaget gör trafikkontoret bedömningen att handlingsplan för en åldersvänlig stad utgör ett angeläget styrdokument för att stärka, utveckla och samla stadens arbete för att Stockholm ska vara en åldersvänlig stad.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 februari 2026 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation av Andréa Hedin m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Reservation av Jan Jönsson (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Claes Nyberg (C), se Reservationer m.m.

Ersättaryttrande av Erik Ehrs (KD), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 28 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiva till att staden antar en reviderad handlingsplan för en åldersvänlig stad. Handlingsplanen är välskriven och relevant och styr inom relevanta områden. Även om förvaltningens målgrupp är barn och elever så finns det områden där även äldre indirekt påverkas av den verksamhet som bedrivs inom utbildningsnämndens verksamhetsområden. Det handlar till exempel om den fysiska planeringen där skolans lokaler och närliggande skolmiljö kan ha en viktig funktion i lokalsamhället och även för äldre. Många av förvaltningens skolor är vallokaler vid allmänna val och ska det i sammanhanget vara tillgängliga för alla kommunmedlemmar.

Skolan har också ett viktigt uppdrag att arbeta med värdefrågor och ska enligt läroplanen gestalta och förmedla värden om människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde samt solidaritet mellan människor. En del i detta är att skapa en känsla av samhörighet mellan generationer och förebygga och motverka fördomar och diskriminering av äldre, så kallad ålderism.

Gruppen äldre är dock inte är en primär målgrupp för förvaltningens verksamhet och nämnden är inte utpekad som ansvarig för någon aktivitet eller insats eller mål som lyfts upp i handlingsplanen. Samtidigt ska nämnden enligt förslaget ”utarbeta aktiviteter och insatser utifrån handlingsplanen”. Mot bakgrund av behovet att minska mängden styrsignaler och att nämnden redan har uppdrag inom ramen för befintliga handlingsplaner/program och lagstiftning som ligger i linje med intentionerna i planen, är förvaltningen tveksam till om det är ändamålsenligt att ställa ytterligare krav på nämnden. Förvaltningen anser därför inte att det är nödvändigt att formulera ytterligare insatser och aktiviteter. Förvaltningen önskar därför att kravet på att formulera egna aktiviteter endast ställs till berörda nämnder och bolag.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter samt jämställdhet

Då ärendet är svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs av kommunstyrelsen i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Med hänsyn till remisstiden krävs omedelbar justering av beslutet.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 februari 2026 följande.

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om handlingsplan för en åldersvänlig stad och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Reservation av Hugo Laigar (M), se Reservationer m.m.

Reservation av Rosie Rothstein (L), se Reservationer m.m.

Reservation av Nike Örbrink (KD), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Malin Frick (C), se Reservationer m.m.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 9 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på att staden har en ambition att följa WHO:s evidensbaserade modell för åldersvänliga städer. Det främjar de äldre och deras levnadsvillkor men också staden i sin strävan att planera de olika verksamheterna både hållbart och resurseffektivt, i enlighet med Agenda 2030. Att de äldre får påverka hur verksamheter, service och miljöer bör utformas är avgörande för en målgruppsanpassad och inkluderande stadsutveckling.

Förvaltningen instämmer i att det är viktigt att handlingsplanen revideras vid behov för att den ska motsvara den äldre befolkningens aktuella behov. Förvaltningen bedömer att det fortsatta arbetet bör utgå från effekterna av det redan pågående arbetet och vad som behövs för att göra förflyttningar framåt. Att under inledning av planen beskriva de huvudsakliga åtgärderna hittills inom de prioriterade utvecklingsområdena skulle ge en helhetsbild av stadens arbete.

Det är positivt att vissa nämnder och bolag tilldelats en särskild roll inom de olika utvecklingsområdena. Även om alla berörda nämnder och bolag ska ta ansvar inom sitt verksamhetsområde är det viktigt att vissa nämnder håller ihop arbetet. Det är också mycket bra att äldrenämnden har en uttalat sammanhållande roll i flera frågor som ingår i dess ansvarsområde.

Förvaltningen anser att det är bra att arbetet löpande redovisas i stadens ordinarie uppföljningsprocesser och att kommunstyrelsens äldreombudsman ska vara stöd för nämnders och bolagsstyrelsers arbete. För att stötta och styra den stadsgemensamma ansatsen föreslår förvaltningen att kommunstyrelsen samordnar stadens arbete exempelvis genom att ha regelbundna avstämningar med de utpekade facknämnderna och bolagen.

Följande synpunkter berör respektive utvecklingsområde:

Samverkan och partnerskap

Texten beskriver väl mångfalden av de aktörer som staden behöver samverka med. Dock stämmer inte andra meningen i tredje stycket på sidan 8 och behöver formuleras om, förslagsvis: ”Stadsdelsnämndernas förebyggande enheter anordnar exempelvis särskilda seniordagar där bland annat även äldrenämnden, kulturnämnden, idrottsnämnden och idéella föreningar medverkar.”

Social inkludering

På första punkten på sidan 11 vill förvaltningen formulera om början av meningen eftersom äldrenämnden inte är operativ utan endast stödjer stadsdelsnämnder: *”Stadsdelsnämnderna ska med stöd av äldrenämnden se över vilka insatser som bidrar till att öka den digitala kompetensen och delaktigheten för äldre.”*

Förvaltningen föreslår att det under kapitlet ”Stärkt hälsa och social inkludering” beskrivs närmare skillnaderna mellan kvinnor och män, exempelvis såsom det står under jämställdhetsanalysen i detta tjänsteutlåtande. Hälsa, livskvalitet och förutsättningar att delta i sociala sammanhang påverkas av flera faktorer, vilket är viktigt att ha i åtanke vid valet av effektiva åtgärder för att nå båda könen. För att betona detta kan den andra punkten på sidan 12 kompletteras genom att skriva båda könen för sig, inte enbart ”äldre”: *”Äldrenämnden ska i samverkan med socialnämnden, idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna identifiera evidensbaserade insatser som kan bidra till psykiskt och socialt välbefinnande både hos kvinnor och män samt utveckla metoder för uppsökande arbete.”*

Bostäder och stadsmiljö

Förvaltningen anser att texten beskriver väl det som är viktigt inom området. Dock önskar förvaltningen lyfta fram följande:

- sista punkten på sidan 13: Stryk sista meningen *”Markanvisningar görs i enlighet med det behov som identifieras i ny modell äldreboendeplanering.”* Meningen stämmer inte eftersom möjligheten till markanvisning styrs av så många andra faktorer än identifierat behov i äldreboendeplanen.
- Första punkten på sidan 14: Stryk gärna det som kommer efter kommatecknet i sista meningen *”…, samt hur kost och träning kan bidra till att upprätthålla muskulatur och balans.”* Detta ingår i arbetet att förebygga fallolyckor.

Kommunikation och information

Förvaltningen delar handlingsplanens analys av informations- och kommunikationsbehovet. Däremot riskerar planens detaljstyrning, exempelvis i val av kanaler för kommunikationen och att det ska finnas rörlig bild, snarare att hämma utveckling och anpassning. Förslagsvis kunde planen med fördel beskriva vikten av det personliga mötet och tilltalet som ofta är avgörande för att en person ska testa och

ta till sig en ny aktivitet. Det är viktigare att förstå hur kommunikationen kan stödja en sådan process än att exakt beskriva var information ska synas. Detta är ett ständigt pågående arbete där specialister och yrkesprofession måste samverka och där man ibland måste pröva sig fram till det mest lyckade arbetssättet. Samma gäller detaljnivån av tillgänglighet och språk: Stockholms stad behöver följa ett antal lagar och föreskrifter, vilket kommunikationsprofessionen ska stötta med.

Förvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen för handlingsplan för en åldersvänlig stad och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 februari 2026 följande.

> Överförmyndarnämnden godkänner överförmyndarförvaltningens tjänsteutlåtande, tillstyrker handlingsplanen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Överförmyndarförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 22 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Nämnden ansvarar för att personer som av olika skäl behöver stöd i sin livsföring får det i form av till exempel en god man eller en förvaltare. Möjligheten att få en ställföreträdare är viktig för att många äldre ska få en trygg ålderdom och en äldreomsorg av god kvalitet. Därmed bidrar nämnden till att äldres tillvaro präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.

Överförmyndarverksamheten nämns inte i äldreplanen och nämnden har inte involverats i framtagandet av stadens äldreplan.

Äldre är dock en av de främsta målgrupperna för nämndens verksamhet och flera mål, indikatorer och aktiviteter i nämndens verksamhetsplan syftar till att tillgodose äldres behov av ställföreträdare. Många äldre berörs också av nämndens verksamhet då de är ställföreträdare eller anhöriga till huvudmän.

Förvaltningen når äldre genom nämndens utbildningar för ställföreträdare, kontakter med huvudmän och samarbete med pensionärsorganisationer. Nämnden har ibland medverkat på seniormässan.

Överförmyndarförvaltningen föreslår att överförmyndarnämnden tillstyrka handlingsplanen för en äldrevänlig stad då planen ligger i linje med hur nämnden arbetar med äldre. Det kommer dock att vara en utmaning för nämnden och kräva en del resurser för att nå planens krav på kommunikation med äldre.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 februari 2026 följande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Gustav Johansson m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Peter Backlund (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Christina Peterson (C), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Emelie Wassermann (SD), se Reservationer m.m.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen ställer sig positivt till att handlingsplanen har fått en tydligare strategisk och stadsövergripande inriktning, vilket skapar förutsättningar för prioritering och ett långsiktigt arbete. I handlingsplanen tydliggörs ansvarsfördelning, men också samverkan mellan aktörer i olika frågor.

Stadsdelsförvaltningen noterar att handlingsplanen i första hand, likt tidigare, fungerar som vägledning snarare än som en konkret åtgärdsplan. Det ger verksamheterna flexibilitet, men det är samtidigt viktigt att säkerställa att handlingsplanen tillämpas och följs upp på ett likvärdigt sätt i stadens olika delar.

Den reviderade handlingsplanen innehåller i huvudsak samma innehåll som den tidigare versionen. Dokumentet har kortats ned, vilket har gjort handlingsplanen mer överskådlig. Strukturen har förtydligats och skapar tydliga utvecklingsområden där det framgår hur dessa är kopplade till WHO:s modell.

Av den reviderade handlingsplanen framgår även att dokumentet kan revideras vid behov och därmed inte är bunden till en treårsperiod. Det skapar ökad flexibilitet i en handlingsplan som riktar sig till en snabbt växande och föränderlig målgrupp, men det kan också påverka förutsättningarna för ett mer långsiktigt arbete.

Stadsdelsförvaltningen vill även betona vikten av att dokumentet är tillgänglighetsanpassat, det vill säga att språket är enkelt och lätt att förstå till exempel används ord som tangerar eller odelbar. Förkortningar, till exempel hänvisningar till styrdokument som MR-programmet och HBTQI, bör förklaras tidigt i texten.

Jämställdhetsanalys

Förslaget om ny handlingsplan har ett tydligt fokus på inkludering och delaktighet för målgruppen äldre. Handlingsplanen identifierar särskilt utsatta grupper, däribland kvinnor, HBTQI-personer, personer med funktionsnedsättning och äldre med låg socioekonomisk status. Exempelvis lyfts vikten av att locka både kvinnor och män till deltagande i aktiviteter, samtidigt som kvinnor särskilt framhålls som en grupp som löper större risk för psykisk ohälsa.

Jämställdhet mellan könen är delvis adresserad, men strategierna för hur arbetet ska stärka jämställdhetsperspektivet kan utvecklas. Det skulle kunna kompletteras med mer konkreta mål och tydliga rutiner för uppföljning och säkerställande av jämställdhet. Eftersom det finns identifierade skillnader mellan mäns och kvinnors levnadsförhållanden, behövs ett systematiskt arbete för att kunna vidta rätt åtgärder som främjar lika möjligheter.

Äldreperspektiv

Ur ett äldreperspektiv ser stadsdelsförvaltningen positivt på att ålderism lyfts fram och får en central plats i handlingsplanens innehåll och i rubriken Handlingsplan för en åldersvänlig stad. Äldre personer har olika förutsättningar, behov, livsvillkor och utgör därför ingen enhetlig grupp. Arbetet inom Stockholms stad behöver ta hänsyn till dessa skillnader för att målen ska kunna uppnås. Förtydligandet visar också på att arbetet för en åldersvänlig stad är ett ansvar för fler verksamheter än enbart äldreomsorgen.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 februari 2026 följande.

> Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens yttrande över remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Reservation av Aras Amin (M), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Fatima Nur (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Saad Gourrada (C), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Ofelia Namazova Venneman (KD), se Reservationer m.m.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 22 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till den reviderade handlingsplanen som ger goda förutsättningar för ett långsiktigt strukturellt arbete med viktiga åtaganden för att uppnå en åldersvänlig stad. Det är även positivt att handlingsplanen påtalar att arbetet är gemensamt ansvar för hela staden och inte enbart ett ansvar för verksamheter som direkt arbetar med frågor som rör äldre. De önskade effekterna som beskrivs under de lokala utvecklingsbehoven i handlingsplanen kan uppnås genom aktiviteter i verksamheternas planering vilket ger en tydlig riktning i arbetet.

Förvaltningen anser dock att det under rubrik Andra styrdokument bör förtydligas att äldre kan utsättas för diskriminering på grund av sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck för att bättre koppla till stadens Program för mänskliga rättigheter och

arbetet för lika rättigheter och möjligheter för homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer med queera identiteter och uttryck och intersexpersoner, hbtqi-personer.

Slutligen anser förvaltningen att det finns viktiga aspekter förutom värmeböljor som är avgörande för tillgängligheten i stadsmiljön och ett självständigt liv som ytors lutning, sittplatser, vinterväghållning, sikt och offentliga toaletter. Även utemiljöns möjlighet att fungera som en mötesplats med exempelvis boulebanor och tillgängliga parker är viktigt för att motverka social isolering.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 februari 2026 följande.

> Kungsholmens stadsdelsnämnd överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Charlotta Schenholm (L) och Henrik Sjölander m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen lämnar här sina synpunkter på handlingsplanen nedan.

Generella synpunkter på handlingsplanen

Förslag till ny handlingsplan bedöms av förvaltningen vara snarlik den tidigare handlingsplanen och kan inte utläsa någon direkt skillnad i ambitionsnivå. Fokus är på samma fem utvecklingsområden; delaktighet och inflytande, samverkan och partnerskap, social inkludering, bostäder och stadsmiljö och kommunikation och information. Dessa utvecklingsområden förefaller relevanta då de ska omhänderta stadens delar i åtagandena inom Age-friendly cities and communities och WHOs modell.

En förändring är namnbytet, från ”äldrevänlig” till ”åldersvänlig”. Förvaltningen föreslår att handlingsplanen tydligare definierar vilken målgrupp som avses. Enligt nuvarande förslag är det öppet för tolkning om handlingsplanen omfattar människor från 0 år och uppåt eller om det framförallt är äldre personer som avses. Innehållet i handlingsplanen indikerar att det är äldre som avses då detta begrepp används frekvent medan yngre åldrar ej benämns. Det finns risk att handlingsplanen inte hamnar rätt organisatoriskt om inte detta tydliggörs.

Förvaltningen föreslår också att det i handlingsplanen tydligare samt tidigare i dokumentet, framgår vilka som är ansvariga för handlingsplanens genomförande och vad som förväntas. Detta kan med fördel läggas in direkt i inledningen. Om det är förenligt med stadens mallar är det fördelaktigt om det redan på omsättsbladet framgår vilka som avses omhänderta handlingsplanen. Bakgrunden till förslaget är att

Stockholms stad har ett stort antal styrdokument, vilket medför svårigheter för nämnder och bolag att överblicka och säkerställa efterlevnaden av samtliga styrdokument. Gällande nuvarande handlingsplan för äldrevänlig stad bedömer förvaltningen att åtgärderna framförallt har hamnat hos de avdelningar och nämnder som har äldre som sin målgrupp - så här finns ett extra stort behov av att kommunicera ut att fler behöver omhänderta handlingsplanen. Ett försök till detta är förmodligen namnbytet, men förvaltningen bedömer att det inte är tillräckligt. Gällande ansvariga står det ofta ”nämnder och bolag”. Det kan vara värdefullt att beskriva detta lite mer specifikt. Inom stadsdelsnämnderna finns det risk att det till exempel blir så att handlingsplanen hamnar enbart hos äldreomsorgsavdelningarna. Vidare betonar planen tvärsektoriellt ansvar, vilket är en styrka, men i vissa delar anges flera ansvariga aktörer utan att en samordnande huvudaktör tydligt pekas ut. För vissa utvecklingsområden kan det finnas behov av att tydligare utse en huvudansvarig aktör med samordningsansvar.

Till varje utvecklingsområde i handlingsplanen finns en punktlista där det beskrivs hur olika parter ska arbeta, till exempel står det; ” Nämnders och bolags arbete för en åldersvänlig stad utmärks av intern och extern samverkan och partnerskap.”. Det vore bra om punktlistorna kan få en rubrik där det framgår vad det är för typ av punktlista, om det är målsättning, obligatoriska aktiviteter et cetera.

Förvaltningen vill lyfta att det är bra att uppföljning har fått ett eget avsnitt och egen rubrik så det synliggörs att nämnder och bolag, (liksom tidigare) ska ange i sina verksamhetsplaner hur de ska arbeta med handlingsplanen. Förvaltningen är positiv till att planering samt uppföljning av arbetet ska läggas in i verksamhetsplanerna. Handlingsplanen förefaller ge en stor flexibilitet i utförandet vilket kan vara bra. Dock finns inga konkreta mått eller indikatorer inlagda och inte heller någon tidsram. Ambitionsnivån och utvärdering verkar lämnats till nämnder och bolag att själva avgöra. Detta kan sammantaget försvåra stadens uppföljning av måluppfyllelse och medföra stora skillnader inom staden hur man arbetar med handlingsplanen.

Det vore bra att hänvisa till de rapporter/referenser som använts i handlingsplanen så att den som är intresserad vet var källan kommer ifrån samt ser var det går att fördjupa sig i ämnet. Till exempel står det såhär på sida 11, men det finns ingen referens till påståendet; ”Grupper som löper större risk att drabbas av psykisk ohälsa är äldre kvinnor, ensamboende och ogifta äldre, äldre med låg socioekonomisk position, äldre som bor i särskilt boende, äldre som är mer socialt isolerade och äldre med fysisk ohälsa och funktionsnedsättningar. Fler exempel på särskilt utsatta grupper är nationella minoriteter, hbtqi-personer och våldsutsatta.”

Utvecklingsområde Delaktighet och inflytande

I jämförelse med tidigare handlingsplan verkar ingen förflyttning skett kring vad som förväntas av nämnder och bolag.

För att öka äldres delaktighet och inflytande kan det vara lämpligt att lägga in att brukarundersökningar ska användas i utvecklingsarbetet samt genomföra nya brukarundersökningar om äldres perspektiv saknas/behövs.

Utvecklingsområde Samverkan och partnerskap

En god samverkan är alltid utmanande och det är positivt att avsnittet har utvecklats lite i jämförelse med tidigare handlingsplan.

Utvecklingsområde Social inkludering

Underrubrik Stärkt hälsa och social inkludering

Inom punktlistan i detta avsnitt kanske det går att specificera vilka som ingår i begreppet ”berörda nämnder”. ”Samtliga berörda nämnder ska arbeta för att motverka och bryta ofrivillig ensamhet, digitalt utanförskap och social isolering hos äldre både i ordinärt och särskilt boende.”

Förvaltningen är positiv till att denna åtgärdspunkt lagts till

”Äldrenämnden arbetar aktivt och samordnande för nätverksbyggande mellan olika aktörer.”

Utvecklingsområde Bostäder och stadsmiljö

Förvaltningen instämmer att stadsmiljöns gestaltning och innehåll har stor betydelse för äldres självständighet, livskvalitet och förutsättningar att kunna delta i samhället och vistas i staden.

Förvaltningen föreslår att handlingsplanen beskriver tillgänglighetsperspektivet mer utförligt och tydligare då det är en viktig del i att staden är åldersvänlig. Stockholms stad har arbetat mycket med detta så det finns material att ta del av för att kunna utveckla avsnittet. Exempel på material är bland annat Boverkets krav på tillgänglighet, stadens framkomlighetsstrategi, gångplan och handbok för utformning av en tillgänglig och användbar miljö.

Underrubrik Anpassad stadsmiljö

Det är positivt att klimatanpassningsperspektivet finns med i handlingsplanens del om anpassad stadsmiljö. Det vore bra om det även läggs in åtgärd gällande detta. Stöd bör kunna tas från stadens handlingsplan för klimatanpassning, där nämns barn och äldre som en särskilt viktig målgrupp i detta arbete. Det är dock viktigt att säkerställa att åtgärderna är unika och anpassade utifrån syftet med denna handlingsplan, så att åtgärderna inte förekommer i båda handlingsplanerna och skapar otydlighet. En hänvisning till handlingsplanen för klimatanpassning kan med fördel läggas in.

Gällande avsnitt Anpassad stadsmiljö första åtgärdspunkten på sidan 15 ”Trafikkontoret, fastighetskontoret och bostadsbolagen arbetar i samverkan med stadsdelsnämnderna för att trygga platser och för att säkerställa en inkluderande stadsmiljö som är tillgänglig för äldre.” Det kan behöva framgå att

stadsdelsnämnderna inte bara är samverkanspart utan också huvudaktör då stadsdelsnämnderna har egen mark och budget.

Förvaltningen föreslår att det läggs till att offentliga platser är viktiga mötesplatser och att målet bör vara att skapa platser som uppmuntrar äldre att komma ut och delta i sociala sammanhang. Att vistas utomhus i gröna miljöer är positivt för hälsan.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 12 februari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen instämmer i att förslaget till Handlingsplan för en åldersvänlig stad ger ett bra stöd för att säkerställa att äldre personer åtnjuter samma mänskliga rättigheter som andra grupper i samhället. I detta reviderade förslag till handlingsplan har ansvar för nämnder och bolag inom vissa utvecklingsområden blivit tydligare, vilket var en av de aspekter som koncernledningen lyfte fram i tidigare version. Det är även positivt att handlingsplanen tydliggör samordning mellan bolag och förvaltningar.

Bostadsbolagen är överlag positiva till handlingsplanen och anser att bostadsbolagens perspektiv omhändertagits på ett bra och tydligt sätt. Bostadsförmedlingen uppfattar det positivt att handlingsplanen betonar vikten av tidig information och planering kring boendefrågor.

Koncernledningen noterar att handlingsplanen under avsnitten ansvarsområden och uppföljning anger att samtliga nämnder och bolag ska identifiera hur de når måluppfyllelse och hur de kan samverka internt och externt. Koncernledningen vill betona vikten av att det är bolag, som har en särskild roll i förhållande till aktuellt utvecklingsområde, som bör omfattas av denna separata uppföljning och inte samtliga bolag.

Koncernledningen instämmer även med Micasa Fastigheter att nämnder och bolag även fortsättningsvis ges utrymme och flexibilitet, att utifrån sina egna verksamhetsområden kan identifiera aktiviteter i syfte att nå målsättningen om att i dag och framöver vara en åldersvänlig stad.

I övrigt tillstyrker koncernledningen förslaget.

Underremisser

AB Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Svenska Bostäder är positiva till att specifika handlingsplaner tas fram för att belysa de olika perspektiven inom Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna.

Bolaget anser att den omarbetade handlingsplanen på ett tydligare sätt beskriver vad som ska göras och av vem. Bolaget noterar också att bostadsbolagens perspektiv omhändertagits på ett bra sätt.

En tydligare avgränsning gentemot andra styrande dokument hade kunnat bidra till ökad tydlighet.

AB Familjebostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Familjebostäder ställer sig bakom förslaget till Handlingsplan för åldersvänlig Stad. Det är positivt att den reviderade versionen har blivit tydligare samt att vikten av samordning lyfts fram. Bolaget anser att handlingsplanen på ett tydligt sätt beskriver vilka de ansvariga nämnderna och bolagen är samt hur dessa förväntas samverka.

AB Stockholmshems remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget tillstyrker förslaget till Handlingsplan för åldersvänlig stad och ser positivt på att den reviderade versionen har omhändertagit de synpunkter gällande tydlighet och samordning som bolaget delgav under tidigare remissförfarande.

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bostadsförmedlingen ser positivt på Handlingsplan för en åldersvänlig stad och välkomnar en gemensam och långsiktig inriktning för stadens arbete med frågan. Bolaget är särskilt positivt till handlingsplanens helhetsperspektiv och dess betoning på samverkan mellan bolag och förvaltningar.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Micasa Fastigheter är i huvudsak positiv till stadsledningskontorets reviderade förslag till ny handlingsplan för en åldersvänlig stad.

Det nya förslaget har utökats och anger specifika uppdrag och aktiviteter som utpekade förvaltningar och bolag förväntas utföra inom flera av utvecklingsområdena. Bolaget lyfter att merparten av dessa uppdrag och aktiviteter idag hanteras inom ramen för berörda förvaltningar och bolags ansvarsområden eller som specifika budgetuppdrag. Mot den bakgrunden anser Micasa att det inte finns behov av att ange detaljerade och delvis parallella uppdrag och aktiviteter även i handlingsplanen.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation av Per Rosencrantz m.fl. (M)

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anföra följande

Moderaterna delar grundambitionen att Stockholm ska vara en av världens bästa städer att åldras i. Stockholm ska vara en stad som präglas av trygghet, valfrihet och framtidstro. Förslaget som är en bra grundplatta, men den har alldeles för låg ambitionsnivå. Den styrande majoriteten går hårt på möjligheterna för äldre att leva i Stockholm, med hårdare regler för vilken mat som serveras på äldreboenden och att, som vänstermajoriteten gjort, förbjuda ett glas vin eller öl på vissa seniorträffar är ett exempel på onödigt förmynderi. En åldersvänlig stad måste präglas av tillit till de äldres omdöme, inte av onödiga restriktioner.

Handlingsplanen präglas av övergripande och allmänt hållna mål utan tydlig ansvarsfördelning eller mätbara indikatorer. För att undvika att planen blir ett dokument som samlar damm måste varje utvecklingsområde ha tydliga indikatorer med konkreta mätbara mål: Vi anser att förslaget till beslut prioriterar visioner framför genomförbarhet och misslyckas med att adressera de verkliga utmaningarna inom äldreomsorgen. För att planen ska kunna omsättas i reell förbättring för Stockholms äldre krävs en tydligare inriktning i dokumentet. Ett talande exempel är att HBTQI-personer bara direkt nämns en enda gång i dokumentet, trots att Folkhälsomyndigheten varnar för en stor oro hos gruppen om framtidens vård och omsorg. Moderaterna ser ett stort behov av att konkretisera hur äldre som tillhör en utsatt grupp ska skyddas. Ett bra första steg hade varit att HBTQI-certifiera hemtjänsten, vilket dessvärre den styrande majoriteten motsätter sig.

Vi är oroliga över formuleringarna om att nämnder ska samverka för att nå flera målsättningar utan att det tydliggörs vilken nämnd eller vilket bolag som bär huvudansvaret. Det måste tydligt framgå vem som äger respektive mål och aktivitet. Varje större åtgärd bör också följa med en tidsplan samt en analys av dess ekonomiska konsekvenser för att säkerställa realism och genomförandekraft.

Vänstermajoritetens politik riskerar att urholka den valfrihet som stockholmarna värdesätter. Handlingsplanen nämner samverkan, men i praktiken ser vi hur välfungerande privata utförare motarbetas till förmån för lösningar i egen regi. Detta leder till minskad mångfald, sämre konkurrens och en förlust av viktig kompetens och erfarenhet. Fokus måste alltid vara kvalitet och effektivitet för den äldre, oavsett vem som utför tjänsten. Vi motsätter oss en ideologisk styrning där huvudmannaskap är viktigare än resultat. Den nyligen framtagna äldreboendeplanen visar med all tydlighet på vikten av att privata aktörer är med och behandlas som partners snarare än som motståndare.

Planen misslyckas med att tillräckligt tydligt skilja på behoven hos olika grupper av äldre. Behovet av bostäder ser olika ut för en aktiv 70-åring och en skör 90-åring. Servicehusen är en uppskattad boendeform som erbjuder trygghet och social gemenskap, men som den nuvarande majoriteten har prioriterat ned. Denna boendeform måste värnas och utvecklas.

Handlingsplanen är svag när det gäller äldres roll på arbetsmarknaden. En åldersvänlig stad måste erkänna den värdefulla resurs som äldre med sin kompetens och erfarenhet utgör. Staden bör som stor arbetsgivare föregå med gott exempel och skapa förutsättningar för dem som vill och kan arbeta längre. Dessutom föreslår vi att frågan om inkludering av äldre i arbetslivet lyfts in som en specifik punkt under utvecklingsområdet "Social inkludering".

Sammanfattningsvis anser Moderaterna att handlingsplanen behöver omarbetas för att bli ett verkningsfullt verktyg. Den måste fokusera på konkreta åtgärder, säkerställa verklig valfrihet, främja en differentierad bostadsmarknad och se äldre som en resurs. Endast då kan vi bygga ett Stockholm där alla kan åldras med trygghet och värdighet.

Reservation av Christina Tufvesson (L)

1. Att delvis godkänna Handlingsplan för en åldersvänlig stad
2. Att därutöver anföra följande

Liberalerna välkomnar ambitionen om en stad som är tillgänglig för äldre. Handlingsplanen syftar till att säkerställa att äldre personer åtnjuter samma mänskliga rättigheter som andra grupper i samhället. För att uppnå detta är det avgörande att äldre invånare ges möjlighet att delta i samhällslivet, vara delaktiga i beslut som påverkar deras liv och få tillgång till nödvändiga tjänster och omsorg.

Tillgänglighet i det offentliga rummet är en grundförutsättning för att äldre ska kunna delta fullt ut i samhällslivet och leva ett självständigt liv. Under senare tid har bristande vägunderhåll och otillräcklig snöskottning inneburit att många äldre fått sin rörelsefrihet kraftigt begränsad och haft svårt att ta sig dit de vill. Detta är inte acceptabelt. En åldersvänlig stad förutsätter att trottoarer, gångvägar och offentliga platser hålls säkra och framkomliga året runt.

Det finns i dag möjlighet för äldre att få hjälp med snöskottning vid och i anslutning till den egna bostaden genom trafikkontoret. Många äldre känner dock inte till att denna möjlighet finns. Därtill är stödet biståndsbedömt, vilket innebär att hjälpen ofta beviljas först när behovet redan blivit akut. Staden behöver därför bli betydligt bättre på att informera om vilket stöd som finns, samt se över hur insatser kan ges mer förebyggande för att undvika att äldre isoleras under vintertid.

Behovet och efterfrågan på boenden för äldre är stort, och efterfrågan väntas öka de kommande åren samtidigt som många av de nyproducerade bostäderna för äldre är dyra. Vi vill även lyfta det faktum att majoriteten nedprioriterat servicehusen under mandatperioden, en boendeform som är efterfrågad bland våra äldre. Vi har i flera år

drivit ett krav om att 85+ ska ha rätt att välja att flytta in på äldreboende (ej vård-och omsorgsboende) utan biståndsbeslut. Det gör servicehusen ännu viktigare att bevara. Siffror från äldreförvaltningen visar att antalet beslut om servicehus minskade med 32 under 2024, samtidigt som andelen avslag ökade. Servicehus är en populär och viktig boendeform för många äldre, och vi menar att den bör värnas och utvecklas snarare än avvecklas.

En åldersvänlig stad kräver fler valmöjligheter för äldre. Servicehusen är en boendeform som kombinerar trygghet, gemenskap och självständighet, och därför är det av största vikt att staden säkerställer att denna boendeform fortsatt finns tillgänglig för de som behöver den.

Särskilt uttalande av Johan Kling (C)

Centerpartiet instämmer i ambitionen att Stockholm ska vara en åldersvänlig stad. Att motverka ålderism är inte bara en fråga om värdighet och mänskliga rättigheter, utan också en förutsättning för att klara välfärdens långsiktiga finansiering. Att diskriminera människor på grund av ålder är ohållbart – både socialt och samhällsekonomiskt.

Det är positivt att den reviderade handlingsplanen har förtydligats i flera avseenden. Ansvarsfördelningen mellan stadens nämnder och bolag har blivit tydligare, och planen avgränsas nu bättre i relation till andra styrdokument och program. Detta är viktiga steg för att skapa en mer sammanhållen styrning.

Samtidigt kvarstår flera brister. Planen saknar fortfarande tydliga prioriteringar och konkreta, uppföljningsbara mål. För att arbetet med en åldersvänlig stad ska bli mer än en ambition krävs en tydligare struktur för hur utvecklingsområdena ska omsättas i praktisk handling och hur resultaten ska mätas över tid.

Centerpartiet vill också betona vikten av att bostadsfrågan hanteras med konkreta verktyg som stärker äldres självständighet och valfrihet. Det måste bli enklare för äldre att planera sitt boende i tid och att byta från en otillgänglig bostad till en mer anpassad. Därför vill Centerpartiet införa en flyttlots för äldre som kan ge konkret stöd i den ofta övermäktiga processen att byta bostad. En sådan funktion skulle både öka livskvaliteten för äldre och bidra till en nödvändig rörlighet på bostadsmarknaden. Vi har även föreslagit Vinterhjälpen, en viktig åtgärd för att trygga äldres mobilitet även när vädret medför utmaningar.

Stockholm har alla möjligheter att vara en föregångare som åldersvänlig stad – men då krävs att handlingsplanen följs av tydligare prioriteringar, mätbar uppföljning och reformer som gör verklig skillnad i äldres vardag.

Särskilt uttalande av Ann-Kristin Carlberg (SD)

En åldersvänlig stad handlar om mer än bara fina ord i ett policydokument. Det handlar om äldres trygghet i det egna hemmet, fungerande mobilitet, ekonomi och omsorg. Men idag ser vi brister inom samtliga områden.

Inom äldreomsorgen är det livsviktigt att kunna förstå och bli förstådd. Ändå rapporteras det frekvent om språkhinder som skapar oro och missförstånd. Sverigedemokraterna har länge krävt obligatoriska språktest i svenska och årliga kontroller mot både belastnings- och nu även misstankeregistret. Den som släpper in omsorgspersonal i sitt hem ska kunna känna sig absolut trygg, både språkligt och rent fysiskt.

Stadsrummet måste även tillhöra seniorerna, när staden tar bort offentliga toaletter eller byter ut belysningen på de befintliga till blått ljus, så skapar man otrygghet då det blåa ljuset riskerar att slå ut de äldres rumsuppfattning. Det är en felprioritering, de äldres behov av offentliga och trygga toaletter måste vara normen.

Stockholms stad lider av rekordlånga vårdköer, men ändå lägger det rödgröna styret enorma summor på att återföra privata verksamheter till kommunal regi. Denna symbolpolitik skapar inte en enda ny vårdplats eller vårdcentral. Vi vill att pengarna ska gå till personalens löner och fler händer i vården, inte till administrativ byråkrati för systemskiften.

Den tandvårdsreform som nu genomförs på Sverigedemokraternas initiativ är ett mycket viktigt steg för att rätta till år av ekonomisk orättvisa. Det är ett hån att nyanlända tidigare erbjudits tandvård för en bråkdel av priset som svenska pensionärer fått betala.

Stockholm stads äldre ska inte behöva oroa sig för att gå ut på grund av det ofta pågår aggressiva konfliktsökande demonstrationer i staden, eller sitta isolerade i sina hem för att busslinjer dras in och snöröjning främst prioriteras för cyklister istället för gångtrafikanter och färdtjänstens fordon.

I Sverigedemokraternas Stockholm ska seniorers behov tas på allvar, så de åldras med värdighet, i frihet och trygghet.

Exploateringsnämnden

Reservation av Dennis Wedin m.fl. (M)

1. att nämnden beslutar att avslå kontorets förslag, samt
2. att därutöver anföra följande:

Moderaterna delar grundambitionen att Stockholm ska vara en av världens bästa städer att åldras i. Stockholm ska vara en stad som präglas av trygghet, valfrihet och framtidstro. Förslaget som är en bra grundplatta, men den har alldeles för låg ambitionsnivå. Den styrande majoriteten går hårt på möjligheterna för äldre att leva i Stockholm, med hårdare regler för vilken mat som serveras på äldreboenden och att,

som vänstermajoriteten gjort, förbjuda ett glas vin eller öl på vissa seniorträffar är ett exempel på onödigt förmynderi. En åldersvänlig stad måste präglas av tillit till de äldres omdöme, inte av onödiga restriktioner. I ett läge där, enligt stadens egna prognoser, andelen 65–79-åringar kommer att öka med nästan 18 procent fram tills 2034 och andelen över 80 med drygt 50 procent är det viktigt att staden har en plan för hur man ska göra Stockholm till en bättre plats att bo i som äldre. Den här planen når inte i upp till den målsättningen.

Handlingsplanen präglas av övergripande och allmänt hållna mål utan tydlig ansvarsfördelning eller mätbara indikatorer. För att undvika att planen blir ett dokument som samlar damm måste varje utvecklingsområde ha tydliga indikatorer med konkreta mätbara mål: Vi anser att förslaget till beslut prioriterar visioner framför genomförbarhet och misslyckas med att adressera de verkliga utmaningarna inom äldreomsorgen. För att planen ska kunna omsättas i reell förbättring för Stockholms äldre krävs en tydligare inriktning i dokumentet. Ett talande exempel är att HBTQI-personer bara direkt nämns en enda gång i dokumentet, trots att Folkhälsomyndigheten varnar för en stor oro hos gruppen om framtidens vård och omsorg. Moderaterna ser ett stort behov av att konkretisera hur äldre som tillhör en utsatt grupp ska skyddas. Ett bra första steg hade varit att HBTQI-certifiera hemtjänsten, vilket dessvärre den styrande majoriteten motsätter sig.

Vi är oroliga över formuleringarna om att nämnder ska samverka för att nå flera målsättningar utan att det tydliggörs vilken nämnd eller vilket bolag som bär huvudansvaret. Det måste tydligt framgå vem som äger respektive mål och aktivitet. Varje större åtgärd bör också följa med en tidsplan samt en analys av dess ekonomiska konsekvenser för att säkerställa realism och genomförandekraft.

Vänstermajoritetens politik riskerar att urholka den valfrihet som stockholmarna värdesätter. Handlingsplanen nämner samverkan, men i praktiken ser vi hur välfungerande privata utförare motarbetas till förmån för lösningar i egen regi. Detta leder till minskad mångfald, sämre konkurrens och en förlust av viktig kompetens och erfarenhet. Fokus måste alltid vara kvalitet och effektivitet för den äldre, oavsett vem som utför tjänsten. Vi motsätter oss en ideologisk styrning där huvudmannaskap är viktigare än resultat. Den nyligen framtagna äldreboendeplanen visar med all tydlighet på vikten av att privata aktörer är med och behandlas som partners snarare än som motståndare.

Planen misslyckas med att tillräckligt tydligt skilja på behoven hos olika grupper av äldre. Behovet av bostäder ser olika ut för en aktiv 70-åring och en skör 90-åring.

Handlingsplanen är svag när det gäller äldres roll på arbetsmarknaden. En åldersvänlig stad måste erkänna den värdefulla resurs som äldre med sin kompetens och erfarenhet utgör. Staden bör som stor arbetsgivare föregå med gott exempel och skapa förutsättningar för dem som vill och kan arbeta längre. Dessutom föreslår vi att frågan om inkludering av äldre i arbetslivet lyfts in som en specifik punkt under utvecklingsområdet "Social inkludering".

Sammanfattningsvis anser Moderaterna att handlingsplanen behöver omarbetas för att bli ett verkningsfullt verktyg. Det här känns som ett AI-genererat dokument fyllt med värdeord, inte en konkret handlingsplan för att göra Stockholm bättre för stadens äldre. Handlingsplanen måste fokusera på konkreta åtgärder, säkerställa verklig valfrihet, främja en differentierad bostadsmarknad och se äldre som en resurs. Endast då kan vi bygga ett Stockholm där alla kan åldras med trygghet och värdighet.

Reservation av Peter Öberg (L)

Se reservation anförd av Christina Tufvesson (L) under arbetsmarknadsnämnden.

Ersättaryttrande av Aron Modig (KD)

1. Att delvis godkänna Handlingsplan för åldersvänlig stad.
2. Att därutöver anföra följande:

Vi välkomnar ambitionen om en stad som är tillgänglig och ändamålsenlig för äldre. Först och främst ställer vi oss lite frågande till termen ”åldersvänlig stad” som sådan. Ålder är inte samma sak som att vara äldre, det heter ju exempelvis medelålders. Vi anser därför att termen ”äldrevänlig stad” är en mer rättvisande benämning, så att det blir tydligt till vem handlingsplanen riktar sig.

Handlingsplanen får heller inte bara stanna vid goda avsikter och vackra ord, utan måste leda till en positiv utveckling. Vi efterfrågar därför också fler mätbara indikatorer. Utan konkreta mål blir arbetet svårt att följa upp och utvärdera.

Även vissa aspekter när det kommer till tillgänglighet för äldre till det offentliga rummet lyser med sin frånvaro. Trygghet i det offentliga rummet i form av snöröjning och halkbekämpning nämns bara i en enda bisats. För äldre är en god snöröjning och halkbekämpning helt avgörande för att komma ut under vintermånaderna. Inte minst till de sociala aktiviteter som det ägnas ett helt kapitel åt att beskriva. Kristdemokraterna hade gärna sett ett större fokus på snöröjning och halkbekämpning som en del av en äldrevänlig stad. Äldrevänlig snöröjning, snarare än feministiskt dito.

Vi vill även att programmet kompletteras med åtgärder för att stärka det brottsförebyggande arbetet mot exempelvis äldrebedrägerier. Handlingsprogrammet lyfter inte heller behovet av rena praktikaliteter, som exempelvis en god tillgång till toaletter och bänkar att vila sig på i det offentliga rummet.

Fastighetsnämnden

Reservation av Henrik Virro m.fl. (M)

att nämnden beslutar att återremittera ärendet enligt vad som anförs nedan, i andra hand att avslå kontorets förslag.

Moderaterna delar grundambitionen att Stockholm ska vara en av världens bästa städer att åldras i. Stockholm ska vara en stad som präglas av trygghet, valfrihet och framtidstro.

Förslaget som är en bra grundplatta, men den har alldeles för låg ambitionsnivå. Den styrande majoriteten går hårt på möjligheterna för äldre att leva i Stockholm, med hårdare regler för vilken mat som serveras på äldreboenden och att, som vänstermajoriteten gjort, förbjuda ett glas vin eller öl på vissa seniorträffar är ett exempel på onödigt förmynderi. En åldersvänlig stad måste präglas av tillit till de äldres omdöme, inte av onödiga restriktioner. I ett läge där, enligt stadens egna prognoser, andelen 65–79-åringar kommer att öka med nästan 18 procent fram tills 2034 och andelen över 80 med drygt 50 procent är det viktigt att staden har en plan för hur man ska göra Stockholm till en bättre plats att bo i som äldre. Den här planen når inte i upp till den målsättningen.

Handlingsplanen präglas av övergripande och allmänt hållna mål utan tydlig ansvarsfördelning eller mätbara indikatorer. För att undvika att planen blir ett dokument som samlar damm måste varje utvecklingsområde ha tydliga indikatorer med konkreta mätbara mål: Vi anser att förslaget till beslut prioriterar visioner framför genomförbarhet och misslyckas med att adressera de verkliga utmaningarna inom äldreomsorgen. För att planen ska kunna omsättas i reell förbättring för Stockholms äldre krävs en tydligare inriktning i dokumentet. Ett talande exempel är att HBTQI-personer bara direkt nämns en enda gång i dokumentet, trots att Folkhälsomyndigheten varnar för en stor oro hos gruppen om framtidens vård och omsorg. Moderaterna ser ett stort behov av att konkretisera hur äldre som tillhör en utsatt grupp ska skyddas. Ett bra första steg hade varit att HBTQI-certifiera hemtjänsten, vilket dessvärre den styrande majoriteten motsätter sig.

Vi är oroliga över formuleringarna om att nämnder ska samverka för att nå flera målsättningar utan att det tydliggörs vilken nämnd eller vilket bolag som bär huvudansvaret. Det måste tydligt framgå vem som äger respektive mål och aktivitet. Varje större åtgärd bör också följa med en tidsplan samt en analys av dess ekonomiska konsekvenser för att säkerställa realism och genomförandekraft.

Vänstermajoritetens politik riskerar att urholka den valfrihet som stockholmarna värdesätter. Handlingsplanen nämner samverkan, men i praktiken ser vi hur välfungerande privata utförare motarbetas till förmån för lösningar i egen regi. Detta leder till minskad mångfald, sämre konkurrens och en förlust av viktig kompetens och erfarenhet. Fokus måste alltid vara kvalitet och effektivitet för den äldre, oavsett vem som utför tjänsten. Vi motsätter oss en ideologisk styrning där huvudmannaskap är viktigare än resultat. Den nyligen framtagna äldreboendeplanen visar med all tydlighet på vikten av att privata aktörer är med och behandlas som partners snarare än som motståndare.

Planen misslyckas med att tillräckligt tydligt skilja på behoven hos olika grupper av äldre. Behovet av bostäder ser olika ut för en aktiv 70-åring och en skör 90-åring.

Handlingsplanen är svag när det gäller äldres roll på arbetsmarknaden. En åldersvänlig stad måste erkänna den värdefulla resurs som äldre med sin kompetens och erfarenhet utgör. Staden bör som stor arbetsgivare föregå med gottexempel och skapa förutsättningar för dem som vill och kan arbeta längre. Dessutom föreslår vi att frågan om inkludering av äldre i arbetslivet lyfts in som en specifik punkt under utvecklingsområdet "Social inkludering".

Sammanfattningsvis anser Moderaterna att handlingsplanen behöver omarbetas för att bli ett verkningsfullt verktyg. Det här känns som ett AI-genererat dokument fyllt med värdeord, inte en konkret handlingsplan för att göra Stockholm bättre för stadens äldre. Handlingsplanen måste fokusera på konkreta åtgärder, säkerställa verklig valfrihet, främja en differentierad bostadsmarknad och se äldre som en resurs. Endast då kan vi bygga ett Stockholm där alla kan åldras med trygghet och värdighet.

Reservation av Hansi Karppinen (L)

1. att delvis godkänna handlingsplan för en åldersvänlig stad, samt
2. att därutöver anföra följande:

Liberalerna välkomnar ambitionen om en stad som är tillgänglig för äldre. Handlingsplanen syftar till att säkerställa att äldre personer åtnjuter samma mänskliga rättigheter som andra grupper i samhället. För att uppnå detta är det avgörande att äldre invånare ges möjlighet att delta i samhällslivet, vara delaktiga i beslut som påverkar deras liv och få tillgång till nödvändiga tjänster och omsorg.

Tillgänglighet i det offentliga rummet är en grundförutsättning för att äldre ska kunna delta fullt ut i samhällslivet och leva ett självständigt liv. Under senare tid har bristande vägunderhåll och otillräcklig snöskottning inneburit att många äldre fått sin rörelsefrihet kraftigt begränsad och haft svårt att ta sig dit de vill. Detta är inte acceptabelt. En åldersvänlig stad förutsätter att trottoarer, gångvägar och offentliga platser hålls säkra och framkomliga året runt.

Det finns i dag möjlighet för äldre att få hjälp med snöskottning vid och i anslutning till den egna bostaden genom trafikkontoret. Många äldre känner dock inte till att denna möjlighet finns. Därtill är stödet biståndsbedömt, vilket innebär att hjälpen ofta beviljas först när behovet redan blivit akut. Staden behöver därför bli betydligt bättre på att informera om vilket stöd som finns, samt se över hur insatser kan ges mer förebyggande för att undvika att äldre isoleras under vintertid.

Behovet och efterfrågan på boenden för äldre är stort, och efterfrågan väntas öka de kommande åren samtidigt som många av de nyproducerade bostäderna för äldre är dyra. Vi vill även lyfta det faktum att majoriteten nedprioriterat servicehusen under mandatperioden, en boendeform som är efterfrågad bland våra äldre. Vi har i flera år drivit ett krav om att 85+ ska ha rätt att välja att flytta in på äldreboende (ej vård-och omsorgsboende) utan biståndsbeslut. Det gör servicehusen ännu viktigare att bevara. Siffror från äldreförvaltningen visar att antalet beslut om servicehus minskade med 32 under 2024, samtidigt som andelen avslag ökade. Servicehus är en populär och viktig

boendeform för många äldre, och vi menar att den bör värnas och utvecklas snarare än avvecklas.

Liberalerna välkomnar kloka och genomtänkta åtgärder som gör livet bättre för våra medborgare och vi välkomnar även att Fastighetskontoret tar till sig detta. Dock finns det mer att göra inom kategorierna ”delaktighet och inflytande” samt ”social inkludering” där vi i Liberalerna vill att mer fokus läggs på att erbjuda våra medborgare samlingslokaler så att föreningslivet kan frodas och våra medborgare kunna träffas. Det är mycket bra att fastighetskontoret jobbar med tillgänglighetsanpassningar och att i samarbete med berörda förvaltningar skapa en tryggare stad.

En åldersvänlig stad kräver fler valmöjligheter för äldre. Servicehusen är en boendeform som kombinerar trygghet, gemenskap och självständighet, och därför är det av största vikt att staden säkerställer att denna boendeform fortsatt finns tillgänglig för de som behöver den.

Ersättaryttrande av Lovisa Hedin (KD)

1. Att delvis godkänna Handlingsplan för åldersvänlig stad.
2. Att därutöver anföra följande:

Vi välkomnar ambitionen om en stad som är tillgänglig och ändamålsenlig för äldre. Först och främst ställer vi oss frågande till termen ”åldersvänlig stad” som sådan. Ålder är inte samma sak som att vara äldre, det heter exempelvis medelålders. Vi anser termen ”äldrevänlig stad” vara en mer rättvisande benämning, så att det blir tydligt till vem handlingsplanen riktar sig.

Handlingsplanen får heller inte bara stanna vid goda avsikter och vackra ord, utan måste leda till en positiv utveckling. Vi efterfrågar därför fler mätbara indikatorer. Utan konkreta mål blir arbetet svårt att följa upp och utvärdera.

Även vissa aspekter när det kommer till tillgänglighet för äldre i det offentliga rummet lyser med sin frånvaro. Trygghet i det offentliga rummet i form av snöröjning och halkbekämpning nämns bara i en enda bisats. För äldre är en god snöröjning och halkbekämpning helt avgörande för att komma ut under vintermånaderna. Det är en förutsättning inte minst för att kunna ta sig till de sociala aktiviteter som det ägnas ett helt kapitel åt att beskriva. För att på riktigt vara en äldrevänlig stad hade Kristdemokraterna hade gärna sett ett större fokus på snöröjning och halkbekämpning som en del av handlingsplanen. Äldrevänlig snöröjning, snarare än feministiskt dito.

Vi vill även att programmet komplementeras med åtgärder för att stärka det brottsförebyggande arbetet, vilket kan ta sin form av exempelvis äldrebedrägerier. Handlingsprogrammet lyfter inte heller behovet av rena praktikaliteter, som exempelvis en god tillgång till toaletter och bänkar att vila sig på i det offentliga rummet.

Förskolenämnden

Reservation av Sophia Granswed Baat m.fl. (M)

1. Att i första hand återremittera ärendet
2. Att i andra hand avslå förvaltningens förslag till beslut
3. Att därutöver anföra följande.

Moderaterna delar grundambitionen att Stockholm ska vara en av världens bästa städer att åldras i. Stockholm ska vara en stad som präglas av trygghet, valfrihet och framtidstro. Förslaget som är en bra grundplatta, men den har alldeles för låg ambitionsnivå. Den styrande majoriteten går hårt på möjligheterna för äldre att leva i Stockholm, med hårdare regler för vilken mat som serveras på äldreboenden och att, som vänstermajoriteten gjort, förbjuda ett glas vin eller öl på vissa seniorträffar är ett exempel på onödigt förmynderi. En åldersvänlig stad måste präglas av tillit till de äldres omdöme, inte av onödiga restriktioner. I ett läge där, enligt stadens egna prognoser, andelen 65–79-åringar kommer att öka med nästan 18 procent fram tills 2034 och andelen över 80 med drygt 50 procent är det viktigt att staden har en plan för hur man ska göra Stockholm till en bättre plats att bo i som äldre. Den här planen når inte i upp till den målsättningen.

Handlingsplanen präglas av övergripande och allmänt hållna mål utan tydlig ansvarsfördelning eller mätbara indikatorer. För att undvika att planen blir ett dokument som samlar damm måste varje utvecklingsområde ha tydliga indikatorer med konkreta mätbara mål: Vi anser att förslaget till beslut prioriterar visioner framför genomförbarhet och misslyckas med att adressera de verkliga utmaningarna inom äldreomsorgen. För att planen ska kunna omsättas i reell förbättring för Stockholms äldre krävs en tydligare inriktning i dokumentet. Ett talande exempel är att HBTQI-personer bara direkt nämns en enda gång i dokumentet, trots att Folkhälsomyndigheten varnar för en stor oro hos gruppen om framtidens vård och omsorg. Moderaterna ser ett stort behov av att konkretisera hur äldre som tillhör en utsatt grupp ska skyddas. Ett bra första steg hade varit att HBTQI-certifiera hemtjänsten, vilket dessvärre den styrande majoriteten motsätter sig.

Vi är oroliga över formuleringarna om att nämnder ska samverka för att nå flera målsättningar utan att det tydliggörs vilken nämnd eller vilket bolag som bär huvudansvaret. Det måste tydligt framgå vem som äger respektive mål och aktivitet. Varje större åtgärd bör också följa med en tidsplan samt en analys av dess ekonomiska konsekvenser för att säkerställa realism och genomförandekraft.

Vänstermajoritetens politik riskerar att urholka den valfrihet som stockholmarna värdesätter. Handlingsplanen nämner samverkan, men i praktiken ser vi hur välfungerande privata utförare motarbetas till förmån för lösningar i egen regi. Detta leder till minskad mångfald, sämre konkurrens och en förlust av viktig kompetens och erfarenhet. Fokus måste alltid vara kvalitet och effektivitet för den äldre, oavsett vem som utför tjänsten. Vi motsätter oss en ideologisk styrning där huvudmannaskap är

viktigare än resultat. Den nyligen framtagna äldreboendeplanen visar med all tydlighet på vikten av att privata aktörer är med och behandlas som partners snarare än som motståndare.

Planen misslyckas med att tillräckligt tydligt skilja på behoven hos olika grupper av äldre. Behovet av bostäder ser olika ut för en aktiv 70-åring och en skör 90-åring.

Handlingsplanen är svag när det gäller äldres roll på arbetsmarknaden. En åldersvänlig stad måste erkänna den värdefulla resurs som äldre med sin kompetens och erfarenhet utgör. Staden bör som stor arbetsgivare föregå med gott exempel och skapa förutsättningar för dem som vill och kan arbeta längre. Dessutom föreslår vi att frågan om inkludering av äldre i arbetslivet lyfts in som en specifik punkt under utvecklingsområdet "Social inkludering".

Sammanfattningsvis anser Moderaterna att handlingsplanen behöver omarbetas för att bli ett verkningsfullt verktyg. Det här känns som ett AI-genererat dokument fyllt med värdeord, inte en konkret handlingsplan för att göra Stockholm bättre för stadens äldre. Handlingsplanen måste fokusera på konkreta åtgärder, säkerställa verklig valfrihet, främja en differentierad bostadsmarknad och se äldre som en resurs. Endast då kan vi bygga ett Stockholm där alla kan åldras med trygghet och värdighet.

Reservation av Åsa Nilsson Söderström (L)

Se reservation anförd av Christina Tufvesson (L) under arbetsmarknadsnämnden.

Särskilt uttalande av Ismail Ali (C)

Centerpartiet instämmer i ambitionen att Stockholm ska vara en åldersvänlig stad. Att motverka ålderism är inte bara en fråga om värdighet och mänskliga rättigheter, utan också en förutsättning för att klara välfärdens långsiktiga finansiering. Att diskriminera människor på grund av ålder är ohållbart – både socialt och samhällsekonomiskt.

Det är positivt att den reviderade handlingsplanen har förtydligats i flera avseenden. Ansvarsfördelningen mellan stadens nämnder och bolag har blivit tydligare, och planen avgränsas nu bättre i relation till andra styrdokument och program. Detta är viktiga steg för att skapa en mer sammanhållen styrning.

Samtidigt kvarstår flera brister. Planen saknar fortfarande tydliga prioriteringar och konkreta, uppföljningsbara mål. För att arbetet med en åldersvänlig stad ska bli mer än en ambition krävs en tydligare struktur för hur utvecklingsområdena ska omsättas i praktisk handling. Annars kan inte resultat och effekt av genomförda åtgärder mätas över tid och utgöra grund för ständiga förbättringar, riktningsförändringar och omprioriteringar.

Centerpartiet vill också betona vikten av att bostadsfrågan hanteras med konkreta verktyg som stärker äldres självständighet och valfrihet. Det måste bli enklare för

äldre att planera sitt boende i tid och att byta från en otillgänglig bostad till en mer anpassad både utifrån fysisk miljö och behov av service. Därför vill Centerpartiet införa en flyttlots för äldre som kan ge konkret stöd i den ofta övermäktiga processen att byta bostad och även bidra till att upplysa om de boendeformer och stödfunktioner staden själv har när behoven som äldre ändras eller ökar. En sådan funktion skulle både öka livskvaliteten för äldre och bidra till en nödvändig rörlighet på bostadsmarknaden. Vi har även föreslagit Vinterhjälpen, en viktig åtgärd för att trygga äldres mobilitet även när vädret medför utmaningar.

Centerpartiet menar också att det finns möjligheter att delvis samlokalisera och samnyttja fastigheter eller kommunal service där både verksamheter inom skolan, förskolan och äldreomsogen kan få synergier. Både ekonomiskt, resursmässigt och för möten mellan generationer.

Stockholm har alla möjligheter att vara en föregångare som åldersvänlig stad – men då krävs att handlingsplanen följs av tydligare prioriteringar, mätbar uppföljning och reformer som gör verklig skillnad i äldres vardag.

Idrottsnämnden

Reservation av Anna Cederschiöld Stuart m.fl. (M)

Se reservation anförd av Sophia Granswed Baat m.fl. (M) under förskolenämnden.

Reservation av Hanna Wistrand (L)

Re reservation anförd av Christina Tufvesson (L) under arbetsmarknadsnämnden.

Särskilt uttalande av Mikael Peterson (C)

Se särskilt uttalande anfört av Johan Kling (C) under arbetsmarknadsnämnden.

Särskilt uttalande av Leif Söderström (SD)

Se särskilt anförande anfört av Ann-Kristin Carlberg (SD) under arbetsmarknadsnämnden.

Kulturnämnden

Reservation av Isabel Smedberg-Palmqvist (L)

Se reservation anförd av Christina Tufvesson (L) under arbetsmarknadsnämnden.

Särskilt uttalande av Jonas Naddebo (C)

Centerpartiet instämmer i ambitionen att Stockholm ska vara en åldersvänlig stad. Att motverka ålderism är inte bara en fråga om värdighet och mänskliga rättigheter, utan också en förutsättning för att klara välfärdens långsiktiga finansiering. Att diskriminera människor på grund av ålder är ohållbart - både socialt och samhällsekonomiskt.

Det är positivt att den reviderade handlingsplanen har förtydligats i flera avseenden. Ansvarsfördelningen mellan stadens nämnder och bolag har blivit tydligare, och planen avgränsas nu bättre i relation till andra styrdokument och program. Detta är viktiga steg för att skapa en mer sammanhållen styrning.

Samtidigt kvarstår flera brister. Planen saknar fortfarande tydliga prioriteringar och konkreta, uppföljningsbara mål. För att arbetet med en åldersvänlig stad ska bli mer än en ambition krävs en tydligare struktur för hur utvecklingsområdena ska omsättas i praktisk handling och hur resultaten ska mätas över tid.

Centerpartiet vill också betona vikten av att äldre ges reella möjligheter att ta del av ett rikt och högkvalitativt kulturutbud. Under förra mandatperioden, när pandemin tvingade många äldre till isolering, tog Centerpartiet initiativ till kulturturnéer på vård- och omsorgsboenden. Dessa insatser var mycket uppskattade och erfarenheterna visar att denna typ av verksamhet fyller en viktig funktion även efter pandemin genom att berika vardagen, bryta ofrivillig ensamhet och minska social isolering bland äldre. I en åldersvänlig stad ska det vara enkelt för äldre att möta kultur, och kulturturnéer på vård- och omsorgsboenden är ett effektivt sätt att nå dem som har svårast att ta sig till kultur på egen hand.

Stockholm har alla möjligheter att vara en föregångare som åldersvänlig stad - men då krävs att handlingsplanen följs av tydligare prioriteringar, mätbar uppföljning och reformer som gör verklig skillnad i äldres vardag.

Kyrkogårdsnämnden

Reservation av Ewa-Marie Ås (KD)

1. Att delvis godkänna Handlingsplan för åldersvänlig stad,

2. Att därutöver anföra följande;

Vi välkomnar ambitionen om en stad som är tillgänglig och ändamålsenlig för äldre. Först och främst ställer vi oss lite frågande till termen ”åldersvänlig stad” som sådan. Ålder är inte samma sak som att vara äldre, det heter ju exempelvis medelålders. Vi anser därför att termen ”äldrevänlig stad” är en mer rättvisande benämning, så att det blir tydligt till vem handlingsplanen riktar sig.

Handlingsplanen får heller inte bara stanna vid goda avsikter och vackra ord, utan måste leda till en positiv utveckling. Vi efterfrågar därför också fler mätbara indikatorer. Utan konkreta mål blir arbetet svårt att följa upp och utvärdera.

Även vissa aspekter när det kommer till tillgänglighet för äldre till det offentliga rummet lyser med sin frånvaro. Trygghet i det offentliga rummet i form av snöröjning och halkbekämpning nämns bara i en enda bisats. För äldre är en god snöröjning och halkbekämpning helt avgörande för att komma ut under vintermånaderna. Inte minst till de sociala aktiviteter som det ägnas ett helt kapitel åt att beskriva. Kristdemokraterna hade gärna sett ett större fokus på snöröjning och halkbekämpning som en del av en äldrevänlig stad. Äldrevänlig snöröjning, snarare än feministiskt dito.

Vi vill även att programmet kompletteras med åtgärder för att stärka det brottsförebyggande arbetet mot exempelvis äldrebedrägerier. Handlingsprogrammet lyfter inte heller behovet av rena praktikaliteter, som exempelvis en god tillgång till toaletter och bänkar att vila sig på i det offentliga rummet."

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation av Elin Hjelmestam (L) och Torbjörn Erbe m.fl. (M)

1. att nämnden beslutar att i första hand återremittera ärendet, i andra hand
2. att nämnden beslutar att avslå förvaltningens förslag till beslut samt
3. att därutöver anföra enligt följande:

Moderaterna och Liberalerna delar grundambitionen att Stockholm ska vara en av världens bästa städer att åldras i. Stockholm ska vara en stad som präglas av trygghet, valfrihet och framtidstro. Förslaget som är en bra grundplatta, men den har alldeles för låg ambitionsnivå. Den styrande majoriteten går hårt på möjligheterna för äldre att leva i Stockholm, med hårdare regler för vilken mat som serveras på äldreboenden och att, som vänstermajoriteten gjort, förbjuda ett glas vin eller öl på vissa seniorträffar är ett exempel på onödigt förmynderi. En åldersvänlig stad måste präglas av tillit till de äldres omdöme, inte av onödiga restriktioner. I ett läge där, enligt stadens egna prognoser, andelen 65–79-åringar kommer att öka med nästan 18 procent fram tills 2034 och andelen över 80 med drygt 50 procent är det viktigt att staden har en plan för hur man ska göra Stockholm till en bättre plats att bo i som äldre. Den här planen når inte i upp till den målsättningen.

Handlingsplanen präglas av övergripande och allmänt hållna mål utan tydlig ansvarsfördelning eller mätbara indikatorer. För att undvika att planen blir ett dokument som samlar damm måste varje utvecklingsområde ha tydliga indikatorer med konkreta mätbara mål: Vi anser att förslaget till beslut prioriterar visioner framför genomförbarhet och misslyckas med att adressera de verkliga utmaningarna inom äldreomsorgen. För att planen ska kunna omsättas i reell förbättring för Stockholms äldre krävs en tydligare inriktning i dokumentet. Ett talande exempel är att HBTQI-personer bara direkt nämns en enda gång i dokumentet, trots att Folkhälsomyndigheten varnar för en stor oro hos gruppen om framtidens vård och omsorg. Vi ser ett stort behov av att konkretisera hur äldre som tillhör en utsatt grupp

ska skyddas. Ett bra första steg hade varit att HBTQI-certifiera hemtjänsten, vilket dessvärre den styrande majoriteten motsätter sig.

Vi är oroliga över formuleringarna om att nämnder ska samverka för att nå flera målsättningar utan att det tydliggörs vilken nämnd eller vilket bolag som bär huvudansvaret. Det måste tydligt framgå vem som äger respektive mål och aktivitet. Varje större åtgärd bör också följa med en tidsplan samt en analys av dess ekonomiska konsekvenser för att säkerställa realism och genomförandekraft.

Vänstermajoritetens politik riskerar att urholka den valfrihet som stockholmarna värdesätter. Handlingsplanen nämner samverkan, men i praktiken ser vi hur välfungerande privata utförare motarbetas till förmån för lösningar i egen regi. Detta leder till minskad mångfald, sämre konkurrens och en förlust av viktig kompetens och erfarenhet. Fokus måste alltid vara kvalitet och effektivitet för den äldre, oavsett vem som utför tjänsten. Vi motsätter oss en ideologisk styrning där huvudmannaskap är viktigare än resultat. Den nyligen framtagna äldreboendeplanen visar med all tydlighet på vikten av att privata aktörer är med och behandlas som partners snarare än som motståndare.

Planen misslyckas med att tillräckligt tydligt skilja på behoven hos olika grupper av äldre. Behovet av bostäder ser olika ut för en aktiv 70-åring och en skör 90-åring.

Handlingsplanen är svag när det gäller äldres roll på arbetsmarknaden. En åldersvänlig stad måste erkänna den värdefulla resurs som äldre med sin kompetens och erfarenhet utgör. Staden bör som stor arbetsgivare föregå med gott exempel och skapa förutsättningar för dem som vill och kan arbeta längre. Dessutom föreslår vi att frågan om inkludering av äldre i arbetslivet lyfts in som en specifik punkt under utvecklingsområdet "Social inkludering".

Sammanfattningsvis anser vi att handlingsplanen behöver omarbetas för att bli ett verkningsfullt verktyg. Det här känns som ett AI-genererat dokument fyllt med värdeord, inte en konkret handlingsplan för att göra Stockholm bättre för stadens äldre.

Handlingsplanen måste fokusera på konkreta åtgärder, säkerställa verklig valfrihet, främja en differentierad bostadsmarknad och se äldre som en resurs. Endast då kan vi bygga ett Stockholm där alla kan åldras med trygghet och värdighet.

Särskilt uttalande av Ashna Ibrahim (C)

Se särskilt anförande av Johan Kling (C) under arbetsmarknadsnämnden.

Servicenämnden

Reservation av Anette Hellström m.fl. (M)

Se reservation anförd av Sophia Granswed Baat m.fl. (M) under förskolenämnden.

Socialnämnden

Reservation av Andréa Hedin m.fl. (M)

Se reservation anförd av Sophia Granswed Baat m.fl. (M) under förskolenämnden.

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L)

Stockholmsliberalerna delar i huvudsak förvaltningens bedömning av handlingsplanen för en åldersvänlig stad och välkomnar att frågan ges ett tydligare och mer samlat grepp. En åldersvänlig stad handlar ytterst om självbestämmande, trygghet och faktisk delaktighet. Det innebär att äldre ska kunna röra sig fritt, påverka sin vardag och ha reella valmöjligheter i frågor som rör boende, stöd och omsorg.

Samtidigt är det avgörande att handlingsplanen inte stannar vid övergripande ambitioner eller värdeord. Genomförandet måste följas systematiskt och kopplas till konkreta prioriteringar i stadens budget och styrning. Det räcker inte att målen finns formulerade – de måste också avspeglas i resursfördelning, uppföljning och tydligt ansvar.

Boendefrågan är central i detta. Servicehusen fyller en viktig funktion som mellanboendeform och erbjuder en kombination av självständighet, trygghet och gemenskap. Utvecklingen de senaste åren, med minskat antal beslut och ökad andel avslag, behöver tas på allvar. Det riskerar annars att urholka äldres faktiska valmöjligheter. Om staden menar allvar med att stärka självbestämmandet måste servicehusens roll långsiktigt säkras och utvecklas, inte gradvis försvagas genom minskad tillgång.

Tillgängligheten i stadsmiljön är en annan grundförutsättning. När framkomligheten brister, exempelvis vintertid, begränsas äldres rörelsefrihet i praktiken. Otrygga eller svårframkomliga gångvägar leder till isolering, minskad självständighet och i förlängningen ökade behov av stöd. En åldersvänlig stad måste fungera i vardagen – året runt och i hela staden.

Handlingsplanen är ett viktigt steg. Men dess värde avgörs av genomförandet. Det behövs tydlig uppföljning som visar att ambitionerna också ger konkret effekt för äldre stockholmares livsvillkor. Först då kan staden på allvar säga att den är åldersvänlig i praktiken, inte bara i styrdokument.

Särskilt uttalande av Kristin Jacobsson (C)

Centerpartiet instämmer i ambitionen att Stockholm ska vara en åldersvänlig stad. Att motverka ålderism är inte bara en fråga om värdighet och mänskliga rättigheter, utan också en förutsättning för att klara välfärdens långsiktiga finansiering. Att diskriminera människor på grund av ålder är ohållbart – både socialt och samhällsekonomiskt.

Det är positivt att den reviderade handlingsplanen har förtydligats i flera avseenden. Ansvarsfördelningen mellan stadens nämnder och bolag har blivit tydligare, och planen avgränsas nu bättre i relation till andra styrdokument och program. Detta är viktiga steg för att skapa en mer sammanhållen styrning.

Samtidigt kvarstår flera brister. Planen saknar fortfarande tydliga prioriteringar och konkreta, uppföljningsbara mål. För att arbetet med en åldersvänlig stad ska bli mer än en ambition krävs en tydligare struktur för hur utvecklingsområdena ska omsättas i praktisk handling och hur resultaten ska mätas över tid.

Centerpartiet vill också betona vikten av att bostadsfrågan hanteras med konkreta verktyg som stärker äldres självständighet och valfrihet. Det måste bli enklare för äldre att planera sitt boende i tid och att byta från en otillgänglig bostad till en mer anpassad. Därför vill Centerpartiet införa en flyttlots för äldre som kan ge konkret stöd i den ofta övermäktiga processen att byta bostad. En sådan funktion skulle både öka livskvaliteten för äldre och bidra till en nödvändig rörlighet på bostadsmarknaden. Vi har även föreslagit Vinterhjälpen, en viktig åtgärd för att trygga äldres mobilitet även när vädret medför utmaningar.

Centerpartiet vill också lyfta behovet av att införa och tydliggöra möjligheten att göra en orosanmälan för äldre. I dag finns strukturer inom staden för att hantera oro, men det är långt ifrån självklart för anhöriga, grannar eller personal vart man ska vända sig när en äldre person far illa eller riskerar att hamna i en utsatt situation. Därför har Centerpartiet föreslagit att Stockholm inför en särskild funktion för orosanmälan för äldre, inkluderar detta i stadens e-tjänster och synliggör möjligheten tydligt på stadens hemsida. För en äldre person som lever i ensamhet, försummelse eller utsatthet kan en uppsökande kontakt vara helt avgörande.

Stockholm har alla möjligheter att vara en föregångare som åldersvänlig stad – men då krävs att handlingsplanen följs av tydligare prioriteringar, mätbar uppföljning och reformer som gör verklig skillnad i äldres vardag.

Ersättaryttrande av Maurice Forslund (KD)

1. att delvis godkänna Handlingsplan för åldersvänlig stad, samt
2. att därutöver anföra följande:

Vi välkomnar ambitionen om en stad som är tillgänglig och ändamålsenlig för äldre. Vi beklagar dock att vår kritik inte har hörsammats i de revideringar som nu föreslås. Först och främst ställer vi oss fortsatt frågande till termen ”åldersvänlig stad” som sådan. Ålder är inte samma sak som att vara äldre, det heter ju exempelvis medelålders. Vi anser därför att termen ”äldrevänlig stad” är en mer rättvisande benämning, så att det blir tydligt till vem handlingsplanen riktar sig.

Handlingsplanen får heller inte bara stanna vid goda avsikter och vackra ord, utan måste leda till en positiv utveckling. Vi efterfrågar därför också fler mätbara indikatorer. Utan konkreta mål blir arbetet svårt att följa upp och utvärdera.

Även vissa aspekter när det kommer till tillgänglighet för äldre till det offentliga rummet lyser med sin frånvaro. Trygghet i det offentliga rummet i form av snöröjning och halkbekämpning nämns bara kort. För äldre är en god snöröjning och halkbekämpning helt avgörande för att komma ut under vintermånaderna. Inte minst till de sociala aktiviteter som det ägnas ett helt kapitel åt att beskriva. Kristdemokraterna hade gärna sett ett större fokus på snöröjning och halkbekämpning som en del av en äldrevänlig stad. Äldrevänlig snöröjning, snarare än feministiskt dito. Inte minst i ljuset av det snökaos som präglade Stockholm under december 2025.

Vi vill även fortsatt att programmet komplementeras med åtgärder för att stärka det brottsförebyggande arbetet mot exempelvis äldrebedrägerier. Handlingsprogrammet lyfter inte heller behovet av rena praktikaliteter, som exempelvis en god tillgång till toaletter och bänkar att vila sig på i det offentliga rummet.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation av Johan Nilsson m.fl. (M)

Att stadsbyggnadsnämnden beslutar att som svar på remissen anföra följande:

Moderaterna delar grundambitionen att Stockholm ska vara en av världens bästa städer att åldras i. Stockholm ska vara en stad som präglas av trygghet, valfrihet och framtidstro. Förslaget som är en bra grundplatta, men den har alldeles för låg ambitionsnivå. Den styrande majoriteten går hårt på möjligheterna för äldre att leva i Stockholm, med hårdare regler för vilken mat som serveras på äldreboenden och att, som vänstermajoriteten gjort, förbjuda ett glas vin eller öl på vissa seniorträffar är ett exempel på onödigt förmynderi. En åldersvänlig stad måste präglas av tillit till de äldres omdöme, inte av onödiga restriktioner. I ett läge där, enligt stadens egna prognoser, andelen 65–79-åringar kommer att öka med nästan 18 procent fram tills 2034 och andelen över 80 med drygt 50 procent är det viktigt att staden har en plan för hur man ska göra Stockholm till en bättre plats att bo i som äldre. Den här planen når inte i upp till den målsättningen.

Handlingsplanen präglas av övergripande och allmänt hållna mål utan tydlig ansvarsfördelning eller mätbara indikatorer. För att undvika att planen blir ett dokument som samlar damm måste varje utvecklingsområde ha tydliga indikatorer med konkreta mätbara mål: Vi anser att förslaget till beslut prioriterar visioner framför genomförbarhet och misslyckas med att adressera de verkliga utmaningarna inom äldreomsorgen. För att planen ska kunna omsättas i reell förbättring för Stockholms äldre krävs en tydligare inriktning i dokumentet. Ett talande exempel är att HBTQI-personer bara direkt nämns en enda gång i dokumentet, trots att Folkhälsomyndigheten varnar för en stor oro hos gruppen om framtidens vård och omsorg. Moderaterna ser ett stort behov av att konkretisera hur äldre som tillhör en

utsatt grupp ska skyddas. Ett bra första steg hade varit att HBTQI-certifiera hemtjänsten, vilket dessvärre den styrande majoriteten motsätter sig.

Vi är oroliga över formuleringarna om att nämnder ska samverka för att nå flera målsättningar utan att det tydliggörs vilken nämnd eller vilket bolag som bär huvudansvaret. Det måste tydligt framgå vem som äger respektive mål och aktivitet. Varje större åtgärd bör också följa med en tidsplan samt en analys av dess ekonomiska konsekvenser för att säkerställa realism och genomförandekraft.

Vänstermajoritetens politik riskerar att urholka den valfrihet som stockholmarna värdesätter. Handlingsplanen nämner samverkan, men i praktiken ser vi hur välfungerande privata utförare motarbetas till förmån för lösningar i egen regi. Detta leder till minskad mångfald, sämre konkurrens och en förlust av viktig kompetens och erfarenhet. Fokus måste alltid vara kvalitet och effektivitet för den äldre, oavsett vem som utför tjänsten. Vi motsätter oss en ideologisk styrning där huvudmannaskap är viktigare än resultat. Den nyligen framtagna äldreboendeplanen visar med all tydlighet på vikten av att privata aktörer är med och behandlas som partners snarare än som motståndare.

Planen misslyckas med att tillräckligt tydligt skilja på behoven hos olika grupper av äldre. Behovet av bostäder ser olika ut för en aktiv 70-åring och en skör 90-åring.

Handlingsplanen är svag när det gäller äldres roll på arbetsmarknaden. En åldersvänlig stad måste erkänna den värdefulla resurs som äldre med sin kompetens och erfarenhet utgör. Staden bör som stor arbetsgivare föregå med gott exempel och skapa förutsättningar för dem som vill och kan arbeta längre. Dessutom föreslår vi att frågan om inkludering av äldre i arbetslivet lyfts in som en specifik punkt under utvecklingsområdet "Social inkludering".

Sammanfattningsvis anser Moderaterna att handlingsplanen behöver omarbetas för att bli ett verkningsfullt verktyg. Det här känns som ett AI-genererat dokument fyllt med värdeord, inte en konkret handlingsplan för att göra Stockholm bättre för stadens äldre. Handlingsplanen måste fokusera på konkreta åtgärder, säkerställa verklig valfrihet, främja en differentierad bostadsmarknad och se äldre som en resurs. Endast då kan vi bygga ett Stockholm där alla kan åldras med trygghet och värdighet.

Reservation av Mats Johnsson (SD)

1. att stadsbyggnadsnämnden beslutar att delvis ställa sig bakom utkastet till handlingsplan samt
2. att där utöver anföra följande:

Det ska vara roligt att bli gammal i Stockholm. Möjligtvis är det så för de som redan är priviligierade, men för alltför många är ålderdomen en tid av förnedring och plåga. Att vara sjuk på ålderns höst kan man inte ändra på, men vi måste ge mesta möjliga stöd och lindring i detta. För att äldre ska trivas i Stockholm behöver närsjukvården och hemtjänsten vara mycket mera tillgänglig för gamla. Gamla som är sjuka ska inte

behöva vänta på vården, den ska bara finnas där när de behöver den. Samma valfrihet ska gälla på äldreboenden. De boende måste få önska sig den mat och dryck de önskar, inklusive alkoholhaltiga drycker, utan pekpinnar från en moraliserande vänstermajoritet. Personer som behöver hemtjänst och hemsjukvård ska kunna få välja personal de är bekväma med och de ska kunna vara språkligt förstådda av den personal som tar hand om dem. Detta ska ske utan minsta misstanke om diskriminering från de äldres sida. Stadens äldrevård ska bistå äldre som lurats via telefonbedrägerier att återfå sina pengar. De som lurats att köpa lotter av politiska partier och deras olika organisationer måste få hjälp att söka ersättning för pengar de förlorat, och få stöd i den oro de måst utstå för att hantera sin godtrogenhet. Såsom ovanstående föreslås är det inte i Stockholm under nuvarande majoritet. De politiker som styr förstår inte situationen eftersom de själva är tillräckligt priviligierade för att inte behöva utstå det som vanligt folk måste uthärda. De kan inte ens förstå att problemet existerar. Allt detta vill vi ändra på. Stadens handlingsplan för en åldersvänlig stad har flera bra delar och bra målsättningar. Vi menar dock att den även bör inkludera ovanstående resonemang, och ha konkreta planer för hur de ska uppnås.

Reservation av Björn Ljung (L)

Se reservation anförd av Christina Tufvesson (L) under arbetsmarknadsnämnden.

Särskilt uttalande av Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V) och Cecilia Obermüller (MP)

Handlingsplanen för en åldersvänlig stad är ett viktigt och välkommet styrdokument som tydliggör stadens ambition att stärka äldres delaktighet, trygghet och tillgång till bostäder och service. Det är positivt att planen tar ett helhetsgrepp och omfattar såväl social inkludering som bostäder och stadsmiljö.

Särskilt bra är betoningen på både nyproduktion och anpassning av befintliga bostäder för att möta äldres varierande behov. Arbetet med samordnad äldreboendeplanering (SÄB) är mycket värdefullt, eftersom det skapar bättre förutsättningar att tidigt identifiera lämpliga platser för vård- och omsorgsboenden och säkerställa att utbyggnaden sker där behoven är som störst. Sammantaget ger handlingsplanen en stabil grund för ett långsiktigt arbete för en mer åldersvänlig stad.

Gällande utformningen av utomhusmiljön med hänseende till äldres villkor är det viktigt att bevara träd och grönområden, särskilt runt bostäder och äldreboenden, som kan skapa naturlig svalka och skugga under varma dagar.

Särskilt uttalande av Jonas Naddebo (C)

Se särskilt uttalande anfört av Johan Kling (C) under arbetsmarknadsnämnden.

Ersättaryttrande av Mikael Valier Furtenbach (KD)

Se ersättaryttrande anfört av Aron Modig (KD) under exploateringsnämnden.

Trafiknämnden

Reservation av Sara Svanström (L)

Se reservation anförd av Christina Tufvesson (L) under arbetsmarknadsnämnden.

Särskilt uttalande av Dennis Wedin m.fl. (M)

Den havererade snöröjningen under januari var ett allt för tydligt exempel på när Stockholm inte är en äldrevänlig stad.

Snöröjningen av inte minst gångstråken måste bli bättre för att fler äldre ska kunna ta sig ut vintertid och att risken för benbrott blir betydligt mindre.

Särskilt uttalande av Svante Linusson m.fl. (C)

Se särskilt uttalande anfört av Johan Kling (C) under arbetsmarknadsnämnden.

Ersättaryttrande av Destiny Zandi Lindgren (KD)

Se ersättaryttrande anfört av Maurice Forslund (KD) under socialnämnden.

Utbildningsnämnden

Reservation av Andréa Hedin m.fl. (M)

Se reservation anförd av Sophia Granswed Baat m.fl. (M) under förskolenämnden.

Reservation av Jan Jönsson (L)

Se reservation anförd av Christina Tufvesson (L) under arbetsmarknadsnämnden.

Särskilt uttalande av Claes Nyberg (C)

Centerpartiet instämmer i ambitionen att Stockholm ska vara en åldersvänlig stad. Att motverka ålderism är inte bara en fråga om värdighet och mänskliga rättigheter, utan också en förutsättning för att klara välfärdens långsiktiga finansiering. Att diskriminera människor på grund av ålder är ohållbart – både socialt och samhällsekonomiskt.

Det är positivt att den reviderade handlingsplanen har förtydligats i flera avseenden. Ansvarsfördelningen mellan stadens nämnder och bolag har blivit tydligare, och

planen avgränsas nu bättre i relation till andra styrdokument och program. Detta är viktiga steg för att skapa en mer sammanhållen styrning.

Samtidigt kvarstår flera brister. Planen saknar fortfarande tydliga prioriteringar och konkreta, uppföljningsbara mål. För att arbetet med en åldersvänlig stad ska bli mer än en ambition krävs en tydligare struktur för hur utvecklingsområdena ska omsättas i praktisk handling.

Annars kan inte resultat och effekt av genomförda åtgärder mätas över tid och utgöra grund för ständiga förbättringar, riktningsförändringar och omprioriteringar.

Centerpartiet vill också betona vikten av att bostadsfrågan hanteras med konkreta verktyg som stärker äldres självständighet och valfrihet. Det måste bli enklare för äldre att planera sitt boende i tid och att byta från en otillgänglig bostad till en mer anpassad både utifrån fysisk miljö och behov av service. Därför vill Centerpartiet införa en flyttlots för äldre som kan ge konkret stöd i den ofta övermäktiga processen att byta bostad och även bidra till att upplysa om de boendeformer och stödfunktioner staden själv har när behoven som äldre ändras eller ökar. En sådan funktion skulle både öka livskvaliteten för äldre och bidra till en nödvändig rörlighet på bostadsmarknaden. Vi har även föreslagit Vinterhjälpen, en viktig åtgärd för att trygga äldres mobilitet även när vädret medför utmaningar.

Centerpartiet menar också att det finns möjligheter att delvis samlokalisera och samnyttja fastigheter eller kommunal service där både verksamheter inom skolan och för omsorg av äldre kan få synergier. Både ekonomiskt, resursmässigt och för möten mellan generationer.

Stockholm har alla möjligheter att vara en föregångare som åldersvänlig stad – men då krävs att handlingsplanen följs av tydligare prioriteringar, mätbar uppföljning och reformer som gör verklig skillnad i äldres vardag.

Ersättaryttrande av Erik Ehrs (KD)

Se ersättaryttrande anfört av Maurice Forslund (KD) under socialnämnden.

Äldrenämnden

Reservation av Hugo Laigar m.fl. (M)

Se reservation anförd av Sophia Granswed Baat m.fl. (M) under förskolenämnden.

Reservation av Rosie Rothstein (L)

Se reservation anförd av Christina Tufvesson (L) under arbetsmarknadsnämnden.

Reservation av Nike Örbrink (KD)

Se ersättaryttrande anförd av Maurice Forslund (KD) under socialnämnden.

Särskilt uttalande av Malin Frick (C)

Centerpartiet instämmer i ambitionen att Stockholm ska vara en åldersvänlig stad. Att motverka ålderism är inte bara en fråga om värdighet och mänskliga rättigheter, utan också en förutsättning för att klara välfärdens långsiktiga finansiering. Att diskriminera människor på grund av ålder är ohållbart – både socialt och samhällsekonomiskt.

Det är positivt att den reviderade handlingsplanen har förtydligats i flera avseenden. Ansvarsfördelningen mellan stadens nämnder och bolag har blivit tydligare, och planen avgränsas nu bättre i relation till andra styrdokument och program. Detta är viktiga steg för att skapa en mer sammanhållen styrning.

Samtidigt kvarstår flera brister. Planen saknar fortfarande tydliga prioriteringar och konkreta, uppföljningsbara mål. För att arbetet med en åldersvänlig stad ska bli mer än en ambition krävs en tydligare struktur för hur utvecklingsområdena ska omsättas i praktisk handling och hur resultaten ska mätas över tid.

Centerpartiet vill också betona vikten av att bostadsfrågan hanteras med konkreta verktyg som stärker äldres självständighet och valfrihet. Det måste bli enklare för äldre att planera sitt boende i tid och att byta från en otillgänglig bostad till en mer anpassad. Därför vill Centerpartiet införa en flyttlots för äldre som kan ge konkret stöd i den ofta övermäktiga processen att byta bostad. En sådan funktion skulle både öka livskvaliteten för äldre och bidra till en nödvändig rörlighet på bostadsmarknaden. Vi har även föreslagit Vinterhjälpen, en viktig åtgärd för att trygga äldres mobilitet även när vädret medför utmaningar.

Centerpartiet vill också lyfta behovet av att införa och tydliggöra möjligheten att göra en orosanmälan för äldre. I dag finns strukturer inom staden för att hantera oro, men det är långt ifrån självklart för anhöriga, grannar eller personal vart man ska vända sig när en äldre person far illa eller riskerar att hamna i en utsatt situation. Därför har Centerpartiet föreslagit att Stockholm inför en särskild funktion för orosanmälan för äldre, inkluderar detta i stadens e-tjänster och synliggör möjligheten tydligt på stadens hemsida. För en äldre person som lever i ensamhet, försummelse eller utsatthet kan en uppsökande kontakt vara helt avgörande.

Stockholm har alla möjligheter att vara en föregångare som åldersvänlig stad – men då krävs att handlingsplanen följs av tydligare prioriteringar, mätbar uppföljning och reformer som gör verklig skillnad i äldres vardag.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation av Gustav Johansson m.fl. (M)

Se reservation anförd av Sophia Granswed Baat m.fl. (M) under förskolenämnden.

Särskilt uttalande av Peter Backlund (L)

Stockholmsliberalerna delar i huvudsak förvaltningens bedömning av handlingsplanen för en åldersvänlig stad och välkomnar att frågan ges ett tydligare och mer samlat grepp. En åldersvänlig stad handlar ytterst om självbestämmande, trygghet och faktisk delaktighet. Det innebär att äldre ska kunna röra sig fritt, påverka sin vardag och ha reella valmöjligheter i frågor som rör boende, stöd och omsorg.

Samtidigt är det avgörande att handlingsplanen inte stannar vid övergripande ambitioner eller värdeord. Genomförandet måste följas systematiskt och kopplas till konkreta prioriteringar i stadens budget och styrning. Det räcker inte att målen finns formulerade – de måste också avspeglas i resursfördelning, uppföljning och tydligt ansvar.

Boendefrågan är central i detta. Servicehusen fyller en viktig funktion som mellanboendeform och erbjuder en kombination av självständighet, trygghet och gemenskap. Utvecklingen de senaste åren, med minskat antal beslut och ökad andel avslag, behöver tas på allvar. Det riskerar annars att urholka äldres faktiska valmöjligheter. Om staden menar allvar med att stärka självbestämmandet måste servicehusens roll långsiktigt säkras och utvecklas, inte gradvis försvagas genom minskad tillgång och ingen alls som det exempelvis skett i Enskede-Årsta-Vantör.

Tillgängligheten i stadsmiljön är en annan grundförutsättning. När framkomligheten brister, exempelvis vintertid, begränsas äldres rörelsefrihet i praktiken. Otrygga eller svårframkomliga gångvägar leder till isolering, minskad självständighet och i förlängningen ökade behov av stöd. En åldersvänlig stad måste fungera i vardagen – året runt och i hela staden.

Handlingsplanen är ett viktigt steg. Men dess värde avgörs av genomförandet. Det behövs tydlig uppföljning som visar att ambitionerna också ger konkret effekt för äldre stockholmares livsvillkor. Först då kan staden på allvar säga att den är åldersvänlig i praktiken, inte bara i styrdokument.

Särskilt uttalande av Christina Peterson (C)

Se särskilt uttalande anfört av Johan Kling (C) under arbetsmarknadsnämnden.

Särskilt uttalande av Emelie Wassermann (SD)

Sverigedemokraterna delar ambitionen att Stockholm ska vara en stad där äldre kan leva ett tryggt, aktivt och värdigt liv. En åldrande befolkning ställer krav på tillgängliga bostäder, trygga utemiljöer, fungerande vinterväghållning, god information och insatser mot ensamhet. Dessa frågor är centrala för livskvalitet och självständighet.

Samtidigt konstaterar vi att handlingsplanen är mycket bred och övergripande. Den innehåller många goda intentioner men få tydliga prioriteringar och begränsad konkretisering av hur målen ska genomföras och följas upp. För att planen ska få faktisk betydelse behöver den omsättas i mätbara mål, tydliga ansvarsfördelningar och realistiska åtgärder.

Vi ser också behov av att säkerställa att arbetet inte leder till ökad administrativ börda utan tydlig effekt i vardagen. Det är i den fysiska stadsmiljön, i äldreomsorgen, i tillgängligheten till service och i det förebyggande arbetet mot fall, ensamhet och isolering som skillnad ska märkas.

Äldre är inte en homogen grupp, och insatser måste ta hänsyn till olika behov och livssituationer. Samtidigt måste ambitionsnivån stå i rimlig proportion till ekonomiska förutsättningar. Resurser ska i första hand gå till konkreta förbättringar som stärker trygghet, självständighet och livskvalitet. För att insatserna ska träffa rätt är det viktigt att de tas fram i dialog med stadens pensionärsråd och att så många äldre som möjligt ska få komma till tals.

Sverigedemokraterna stödjer inriktningen att göra staden mer åldersvänlig, men förutsätter att genomförandet präglas av tydliga prioriteringar, kostnadsmedvetenhet och fokus på praktisk nytta för stadens äldre invånare.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservation av Aras Amin (M)

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut.
2. Att därutöver anföra följande:

Moderaterna delar grundambitionen att Stockholm ska vara en av världens bästa städer att åldras i. Stockholm ska vara en stad som präglas av trygghet, valfrihet och framtidstro.

Förslaget som är en bra grundplatta, men den har alldeles för låg ambitionsnivå. Den styrande majoriteten går hårt på möjligheterna för äldre att leva i Stockholm, med hårdare regler för vilken mat som serveras på äldreboenden och att, som vänstermajoriteten gjort, förbjuda ett glas vin eller öl på vissa seniorträffar är ett exempel på onödigt förmynderi. En åldersvänligstad måste präglas av tillit till de äldres omdöme, inte av onödiga restriktioner. I ett läge där, enligt stadens egna prognoser, andelen 65–79-åringar kommer att öka med nästan 18 procent fram tills 2034 och andelen över 80 med drygt 50 procent är det viktigt att staden har en plan för hur man ska göra Stockholm till en bättre plats att bo i som äldre. Den här planen når inte upp till den målsättningen.

Handlingsplanen präglas av övergripande och allmänt hållna mål utan tydlig ansvarsfördelning eller mätbara indikatorer. För att undvika att planen blir ett dokument som samlar damm måste varje utvecklingsområde ha tydliga indikatorer

med konkreta mätbara mål: Vi anser att förslaget till beslut prioriterar visioner framför genomförbarhet och misslyckas med att adressera de verkliga utmaningarna inom äldreomsorgen. För att planen ska kunna omsättas i reell förbättring för Stockholms äldre krävs en tydligare inriktning i dokumentet. Ett talande exempel är att HBTQI-personer bara direkt nämns en enda gång i dokumentet, trots att Folkhälsomyndigheten varnar för en stor oro hos gruppen om framtidens vård och omsorg. Moderaterna ser ett stort behov av att konkretisera hur äldre som tillhör en utsatt grupp ska skyddas. Ett bra första steg hade varit att HBTQI-certifiera hemtjänsten, vilket dessvärre den styrande majoriteten motsätter sig.

Vi är oroliga över formuleringarna om att nämnder ska samverka för att nå flera målsättningar utan att det tydliggörs vilken nämnd eller vilket bolag som bär huvudansvaret. Det måste tydligt framgå vem som äger respektive mål och aktivitet. Varje större åtgärd bör också följa med en tidsplan samt en analys av dess ekonomiska konsekvenser för att säkerställa realism och genomförandekraft.

Vänstermajoritetens politik riskerar att urholka den valfrihet som stockholmarna värdesätter. Handlingsplanen nämner samverkan, men i praktiken ser vi hur välfungerande privata utförare motarbetas till förmån för lösningar i egen regi. Detta leder till minskad mångfald, sämre konkurrens och en förlust av viktig kompetens och erfarenhet. Fokus måste alltid vara kvalitet och effektivitet för den äldre, oavsett vem som utför tjänsten. Vi motsätter oss en ideologisk styrning där huvudmannaskap är viktigare än resultat. Den nyligen framtagna äldreboendeplanen visar med all tydlighet på vikten av att privata aktörer är med och behandlas som partners snarare än som motståndare. Planen misslyckas med att tillräckligt tydligt skilja på behoven hos olika grupper av äldre. Behovet av bostäder ser olika ut för en aktiv 70-åring och en skör 90-åring.

Handlingsplanen är svag när det gäller äldres roll på arbetsmarknaden. En åldersvänlig stad måste erkänna den värdefulla resurs som äldre med sin kompetens och erfarenhet utgör. Staden bör som stor arbetsgivare föregå med gott exempel och skapa förutsättningar för dem som vill och kan arbeta längre. Dessutom föreslår vi att frågan om inkludering av äldre i arbetslivet lyfts in som en specifik punkt under utvecklingsområdet "Social inkludering".

Vi anser att handlingsplanen behöver omarbetas för att bli ett verkningsfullt verktyg. Det här känns som ett AI-genererat dokument fyllt med värdeord, inte en konkret handlingsplan för att göra Stockholm bättre för stadens äldre. Handlingsplanen måste fokusera på konkreta åtgärder, säkerställa verklig valfrihet, främja en differentierad bostadsmarknad och se äldre som en resurs. Endast då kan vi bygga ett Stockholm där alla kan åldras med trygghet och värdighet.

Särskilt uttalande av Fatima Nur (L)

Stockholmsliberalerna delar i huvudsak förvaltningens bedömning av handlingsplanen för en åldersvänlig stad och välkomnar att frågan ges ett tydligare

och mer samlat grepp. En åldersvänlig stad handlar ytterst om självbestämmande, trygghet och faktisk delaktighet. Det innebär att äldre ska kunna röra sig fritt, påverka sin vardag och ha reella valmöjligheter i frågor som rör boende, stöd och omsorg.

Samtidigt är det avgörande att handlingsplanen inte stannar vid övergripande ambitioner eller värdeord. Genomförandet måste följas systematiskt och kopplas till konkreta prioriteringar i stadens budget och styrning. Det räcker inte att målen finns formulerade – de måste också avspeglas i resursfördelning, uppföljning och tydligt ansvar.

Boendefrågan är central i detta. Servicehusen fyller en viktig funktion som mellanboendeform och erbjuder en kombination av självständighet, trygghet och gemenskap. Utvecklingen de senaste åren, med minskat antal beslut och ökad andel avslag, behöver tas på allvar. Det riskerar annars att urholka äldres faktiska valmöjligheter. Om staden menar allvar med att stärka självbestämmandet måste servicehusens roll långsiktigt säkras och utvecklas, inte gradvis försvagas genom minskad tillgång.

Tillgängligheten i stadsmiljön är en annan grundförutsättning. När framkomligheten brister, exempelvis vintertid, begränsas äldres rörelsefrihet i praktiken. Otrygga eller svårframkomliga gångvägar leder till isolering, minskad självständighet och i förlängningen ökade behov av stöd. En åldersvänlig stad måste fungera i vardagen – året runt och i hela staden.

Handlingsplanen är ett viktigt steg. Men dess värde avgörs av genomförandet. Det behövs tydlig uppföljning som visar att ambitionerna också ger konkret effekt för äldre stockholmares livsvillkor. Först då kan staden på allvar säga att den är åldersvänlig i praktiken, inte bara i styrdokument.

Särskilt uttalande av Saad Gourrada (C)

Se särskilt uttalande anfört av Johan Kling (C) under arbetsmarknadsnämnden.

Särskilt uttalande av Ofelia Namazova Venneman (KD)

Det är välkommet med ambitionen om en stad som är tillgänglig och ändamålsenlig för alla.

Handlingsplanen får dock inte bara stanna vid goda avsikter och vackra ord, utan måste leda till en positiv utveckling. Vi efterfrågar därför också fler mätbara indikatorer. Utan konkreta mål blir arbetet svårt att följa upp och utvärdera.

Även vissa aspekter när det kommer till tillgänglighet för äldre till det offentliga rummet lyser med sin frånvaro. Trygghet i det offentliga rummet i form av snöröjning och halkbekämpning nämns bara i en enda bisats. För äldre är en god snöröjning och halkbekämpning helt avgörande för att komma ut under vintermånaderna. Inte minst till de sociala aktiviteter som det ägnas ett helt kapitel åt att beskriva.

Kristdemokraterna hade gärna sett ett större fokus på snöröjning och halkbekämpning som en del av en äldrevänlig stad.

Vi vill även att programmet kompletteras med åtgärder för att stärka det brottsförebyggande arbetet mot exempelvis äldrebedrägerier.

Handlingsprogrammet lyfter inte heller behovet av rena praktikaliteter, som exempelvis en god tillgång till toaletter och bänkar att vila sig på i det offentliga rummet.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation av Charlotta Schenholm (L) och Henrik Sjölander m.fl. (M)

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver godkänna

Stockholmsliberalerna och Moderaterna delar grundambitionen att Stockholm ska vara en av världens bästa städer att åldras i. Stockholm ska vara en stad som präglas av trygghet, valfrihet och framtidstro, för alla åldrar. Problemet uppstår dock redan i namnet ”Handlingsplan för åldersvänlig stad”. Genom att inte vara tydlig med vilken målgrupp man avser i handlingsplanen så blir det också att man osynliggör de äldre och de specifika behov som behöver adresseras i handlingsplanen.

Stockholmsliberalerna och Moderaterna anser att handlingsplanen har en har alldeles för låg ambitionsnivå. Den styrande majoriteten går hårt på möjligheterna för äldre att leva i Stockholm, med hårdare regler för vilken mat som serveras på äldreboenden och att, som vänstermajoriteten gjort, förbjuda ett glas vin eller öl på vissa seniorträffar är ett exempel på onödigt förmynderi. En åldersvänlig stad måste präglas av tillit till de äldres omdöme, inte av onödiga restriktioner. I ett läge där, enligt stadens egna prognoser, andelen 65–79-åringar kommer att öka med nästan 18 procent fram tills 2034 och andelen över 80 med drygt 50 procent är det viktigt att staden har en plan för hur man ska göra Stockholm till en bättre plats att bo i som äldre. Den här planen når inte i upp till den målsättningen.

Handlingsplanen präglas av övergripande och allmänt hållna mål utan tydlig ansvarsfördelning eller mätbara indikatorer. För att undvika att planen blir ett dokument som samlar damm måste varje utvecklingsområde ha tydliga indikatorer med konkreta mätbara mål: Vi anser att förslaget till beslut prioriterar visioner framför genomförbarhet och misslyckas med att adressera de verkliga utmaningarna inom äldreomsorgen. För att planen ska kunna omsättas i reell förbättring för Stockholms äldre krävs en tydligare inriktning i dokumentet. Ett talande exempel är att HBTQI-personer bara direkt nämns en enda gång i dokumentet, trots att Folkhälsomyndigheten varnar för en stor oro hos gruppen om framtidens vård och omsorg. Moderaterna ser ett stort behov av att konkretisera hur äldre som tillhör en

utsatt grupp ska skyddas. Ett bra första steg hade varit att HBTQI-certifiera hemtjänsten, vilket dessvärre den styrande majoriteten motsätter sig.

Vi delar förvaltningens synpunkter och är oroliga över formuleringarna om att nämnder ska samverka för att nå flera målsättningar utan att det tydliggörs vilken nämnd eller vilket bolag som bär huvudansvaret. Det måste tydligt framgå vem som äger respektive mål och aktivitet. Varje större åtgärd bör också följa med en tidsplan samt en analys av dess ekonomiska konsekvenser för att säkerställa realism och genomförandekraft.

Vänstermajoritetens politik riskerar att urholka den valfrihet som stockholmarna värdesätter. Handlingsplanen nämner samverkan, men i praktiken ser vi hur välfungerande privata utförare motarbetas till förmån för lösningar i egen regi. Detta leder till minskad mångfald, sämre konkurrens och en förlust av viktig kompetens och erfarenhet. Fokus måste alltid vara kvalitet och effektivitet för den äldre, oavsett vem som utför tjänsten. Vi motsätter oss en ideologisk styrning där huvudmannaskap är viktigare än resultat. Den nyligen framtagna äldreboendeplanen visar med all tydlighet på vikten av att privata aktörer är med och behandlas som partners snarare än som motståndare.

Planen misslyckas med att tillräckligt tydligt skilja på behoven hos olika grupper av äldre. Boendefrågan är central i detta. Behovet av bostäder ser olika ut för en aktiv 70-åring och en skör 90-åring.

Det måste finnas olika typer av biståndsbedömda boenden. Servicehusen fyller en viktig funktion som mellanboendeform och erbjuder en kombination av självständighet, trygghet och gemenskap. Utvecklingen de senaste åren, med minskat antal beslut och ökad andel avslag för den som söker biståndsbedömt boende, behöver tas på allvar. Det riskerar annars att urholka äldres faktiska valmöjligheter. Om staden menar allvar med att stärka självbestämmandet måste servicehusens roll långsiktigt säkras och utvecklas, inte gradvis försvagas genom minskad tillgång på platser.

Handlingsplanen är även svag när det gäller äldres roll på arbetsmarknaden. En åldersvänlig (äldrevänlig) stad måste erkänna den värdefulla resurs som äldre med sin kompetens och erfarenhet utgör. Staden bör som stor arbetsgivare föregå med gott exempel och skapa förutsättningar för dem som vill och kan arbeta längre. Dessutom föreslår vi att frågan om inkludering av äldre i arbetslivet lyfts in som en specifik punkt under utvecklingsområdet "Social inkludering".

Sammanfattningsvis anser Stockholmsliberalerna och Moderaterna att handlingsplanen behöver omarbetas för att bli ett verkningsfullt verktyg. Det här känns som ett AI-genererat dokument fyllt med värdeord, inte en konkret handlingsplan för att göra Stockholm bättre för stadens äldre. Handlingsplanen måste fokusera på konkreta åtgärder, säkerställa verklig valfrihet, främja en differentierad bostadsmarknad och se äldre som en resurs. Endast då kan vi bygga ett Stockholm där

alla kan åldras med trygghet och värdighet och där äldres behov synliggörs och tas på allvar.